National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L

Received MAR 30 1987

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 22 (3314) XXXVI aastakäik | Neljapäeval, 19. märtsil 1987 — Thursday, March 19, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

Toronto Eesti Segakoor esinemas oma „Lõbusal laupäevaõhtul". Foto: T. Säägi

Kevadised tuuled Eesti Majas

Toronto Eesti Segakoori rahvarohke „Lõbus laupäevaõhtu"

Laupäeval, 14. märtsil täitus Eesti Maja suur saal pidulistega, osalemaks Toronto Eesti Segakoori traditsioonilisel „Lõbusal laupäevaõhtul". Pärast kehakinnitust eestipärase toiduga, avas segakoori esimees Alfred Kelder õhtu huumorikka tervituskõnega külalistele, tuues välja kohalviibivat koorijuhti Asta Ballstadti, „Estonia" orkestri juhti Uno Kooki, T. E. Meeskoori esimeest Heikki Paarat ja Eesti Maja esimeest Oskar Piili. Esimees tutvustas ka õhtu eeskava organiseerijaid ja kandjaid Sylvia ja Siegfried Preemi ning tantsuorkestri juhti Volli Gustavsoni.

Vahetult pärast esimehe sõnavõttu järgneski eeskava, mille oli kavandanud Sylvia Preem ja milles teadustajana tegeles Siegfried Preem. Kavas osalesid veel saatjana Aino Kurg ja naisansambel koosseisus Heile-Mai Jõgi. Saade Ristmäe, Leida Pajur, Tamara Raye, Gerda Klaar, Meeri Lehesalu ja Aino Laanep. Dekoratiivsete rekvisiitide eest oli hoolitsenud Felix Tamm.

Esimese palana esitas Sylvia Preem poola rahvalaulu „Hansuke", siis soome helilooja Erkki Mertila „Tagasitulek", millele järgnesid naisansambli kaastegevusel Paul Linke „Jaaniussike" ja Fr. Lehari helind operetist „Mustlase armastus".

Esitatavasse, milles oli mõningaid kuulajaskonda kahisema panevaid uudseid muusikalisi elemente, suhtus publik soojalt ja kõiki esinejaid vääristati lilledega. Eeskavaline osa lõppes koori poolt esitatud kahe palaga Asta Ballstadti juhtimisel: K. Türnpu „Kevade tunne" ja E. Oja „Kangakudumise laul".

Õhtusse tõi elevust ka rikkalik loterii ja V. Gustavsoni tantsuorkester, mille saatel keereldi kevadiselt rõõmsas tujus.

Väljamüüdud saal ja hea tuju peegeldasid Toronto Eesti Segakoori populaarsust Toronto eestlaskonnas, mis on kestnud juba 35 aastat.

„Deschenes' Raporti" salaklauslid

USA ja Suurbritannia aitasid natse Kanadasse

Möödunud-laupäevases Toronto suurajalehes „The Toronto Star" kirjutab korrespondent David Vienneau, et 540-leheküljelises raporti-osas, mida ei ole avaldatud, kritiseerib ülemkohtunik ja komisjoni esimees Jules Deschenes Kanada valitsuse pärast-sõja aegset poliitikat, mis lubas sõjakurjategijatel Kanadasse asuda.

Ta tsiteerib kedagi anonüümset isikut, kes seda salareporti olevat näinud, ütlevana et Briti ja Ameerika luureagentuurid saatsid Kanadasse sõjakuritegudes kahtlustatud endisi natse; need natsid olevat Lääneliitlastele teeneid osutanud ja vastutasuks toodi nad Kanadasse elama. Peale selle olevat Kanada valitsuse immigratsiooni-poliitika 1947. ja 1950. aasta vahel olnud nii lohakas, et nad ei teinud katsetki endiste kollaboraatorite väljaskriinimiseks. (Nagu kõik vanemad immigrandid vast mäletavad, ei olnud see siiski nii — toimetaja).

Deschenes' komisjoni ülesandeks oli, kindlaks teha kui palju endisi natsi sõjakurjategijaid Kanadas elab, kuidas nad siia sattusid ja millisel moel saaks neid kohtu ette tuua. Tema hiljuti-avaldatud 966-leheküljeline aruanne ei too palju üksikasju nende kahtlusaluste Kanadasse tulemise kohta. Deschenes ütleb, et seda osa katab Ottawa ajalooliste tõikade uurija Alti Rodali Raport, mida on aga seni saladuses peetud. Rodal on keeldunud asja kommenteerimast, kuid ta ütleb, et ta loodab faktide peatset avalikuks tegemist.

Rodali raport katvat saksa teadlaste ja tehnikute immigratsiooni Kanadasse enne 1950-ndat aastat. Samuti mainitavat seal Rumeenia „Raudkaardi" liikmeid, Ungari „Nooleristi" organisatsiooni, Ukraina relva-SS-i üksusi ja Vichy prantsuse kollaboraatoreid. Paljud neist olevat saanud sisse Briti ja USA abiga.

„Need meile sõbralikud maad viisid Kanada võime eksiteele kahtlastele immigrantidele valedokumentide andmisega," kinnitas korrespondendi „allikas". Pärastsõja-aegne Kuningliku Ratsapolitsei abikomissar Kelly olevat ka Deschenes' komitee ees

(Järg lk. 9)

Kevad- ja suve-MOENÄITUS

pühap., 5. apr. 1987 kell 2 p.l. Tartu College'is

Esineb *Monica Zerbe*

Pääse $8.— koos kohvilauaga

PÄRNUMAALASTE SELTS

Kotkajärve Metsaülikooli —
Eesti Õppetooli kevadsemestri loengud

„Sõjakurjategijad" ja meie poliitika

Loeng reedel, 27. märtsil 1987. a.
Eesti Maja suures saalis algusega kell 7.30 õ.

Lektorid: MARI-ANN RIKKEN ja TÕNU PARMING

Sissepääs $4.— KOHVILAUD

Avatud uste päev

Laupäeval, 28. märtsil kell 15.00—17.00 on Vaba Eestlase uus kodu 120 A Willowdale avenüül avatud kõigidele ajalehe lugejatele, tellijatele, ärisõpradele ja idee-kaaslastele. Ajalehe juhatus palub külalisi heita põgus pilk meie uuele elamisele, kasutada kohtamist mõtete vahetamiseks ja juua tass kohvi.

120 A Willowdale on ühekorruseline maja, mida ajaleht jagab paari teise ettevõttega. Uus kodu on aga ruumikam, kui Vaba Eestlasel kunagi on olnud. See on nüüd neljas koht, kus ajaleht asub oma 35-aastase kestvuse jooksul. Tere tulemast!

Vaba Eestlase juhatus

EELTEADE:

Seedrioru Suviharjapidu

laupäeval, 27. juunil, s.a.

Laste suvekodu

12. juulist—2. augustini

Toronto Eesti Meeskoori

AASTAKONTSERT

pühapäeval, 29. märtsil 1987 kell 3 p.l.
Toronto Eesti Majas 958 Broadview Ave.

Kavas: EESTI ja SOOME MEESLAULE
Külaliskoor: TORONTO SOOME MEESKOOR
Juhatavad CHARLES KIPPER ja MARTTI HYHKÖ
klaveril MARGIT VIIA

Pääsmed $8.—, õpilased $5.— eelmüügil kooriliikmeilt ja kohapeal.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Vasakult, Kalifornia Korea Republikaanide Partei esimees Kenny W. Kiemm, BVL abiesinaine Viivi Piirisild, USA senaator Pete Wilson, Mac Wilson, BVL abiesimees leedulane Juozas Kojelis. Foto: Avo Piirisild

Kremli peremees asumaadel I

Moskvas on Mihhail Gorbatshovi rezhiimi ajal kinni hakatud pidama vanast koloniaalriikide traditsioonist, mis peab vajalikuks koloniaalvõimu kõrgemate esindajate näitamist oma alamatele. Endiste koloniaalriikide õitseajal saadeti teatavasti asumaadele kuningliku perekonna liikmed, kelle ülesandeks ei olnud niivõrd koloniaalimpeeriumi poliitika kuulutamine kui impeeriumi „värvide näitamine" ning pompoossete tseremooniate raamides peremehe ülemvõimu propageerimine. Moskva koloniaalriigil ei ole kuninglikust soost esindajaid asumaadesse saata, kuna bolshevikud hoolitsesid juba revolutsiooni päevil, et keisri perekond oleks täielikult likvideeritud kuid nüüd täidab tema osa — kuigi palju tähtsamate ülesannetega — keisri asetäitja, kommunistliku partei keskkomitee peasekretär. Sellest aspektist lähtudes tuleb ka vaadata Moskvas praegu võimul oleva peasekretäri Gorbatshovi äsjast külaskäiku Balti riikidesse.

Kolooniaid varem külastanud endiste koloniaalriikide ja praeguste „moodsate" koloniaalvõimude esindajate külaskäigud on põhiliselt täielikult erinevad — kui kuningate, keisrite ja nende suguvõsade liikmete tegevus piirdus ainult esindusülesannetega ja meile valmiskirjutatud kõnede ettelugemisega, siis N. Liiduks nimetatud koloniaalriigi võimuorgani, kommunistliku partei peasekretär on varustatud diktaatorlike võimupiiridega, kellel on võimalik anda oma initsiatiivil käske ja korraldusi, kes peab selliseid kõnesid nagu ta ise tahab ning kes jagab suva kohaselt hirmu ja armu, mis ei taba mitte ainult koloniaalrahva tavalisi liikmeid vaid ka kohalikke partei ohvitsere ja allohvitsere, kes kõrgema tsentraalse võimu esindaja saabumisel värisevad oma kohtade ja positsioonide pärast.

Kommunistliku Venemaa kõige kõrgemad võimukandjad ei ole varem kunagi vaevaks võtnud 47 aastat tagasi julmalt anastatud Balti riike külastada. Nähtavasti ei peetud seda vajalikuks ning pealegi oli isegi kõige paadunuma südametunnistusega kommunistil raske võtta Moskvast ette reisi nendesse maadesse, mille rahvaste hävitamisel ta ise oli kaasosaline. Gorbatshovi reis Eestisse, Lätti ja Leedusse, tundub seega teataval määral üllatusena, kuid see üllatusmoment kaotab oma teravuse kui võtta arvesse Gorbatshovi praegusi plaane nõukogude sassiläinud majanduselu lahtiarutamiseks ja majandusele uute aluste panemiseks.

Lühidalt: Gorbatshovil on raskusi oma „uutmise" läbiviimisega ja ta vajab tungivalt töökate, leidlikkude ja algatusvõimeliste balti rahvaste panust ja kaasabi.

Gorbatshov esines nii Lätis kui ka Eestis avalikult läbi-lõhki „rahvamehena". Ta külastas Riias ja Tallinnas käitisi ning maal mõningaid kolhoose. Eestis oli selleks välja valitud Paide rajooni „9. Mai" kolhoos, kus peasekretär viibis lühemat aega ka kolhoosi autojuhi kodus. Siin ja seal linnatänavatel, vabrikutes ja kolhoosides lavastati Gorbatshovi rezhiimi ajal väga populaarseks kujunenud kõigis detailides varem üksikasjaliselt väljatöötatud omamoodi „pressikonverentse" kus partei poolt väljavalitud inimestele oli tehtud ülesandeks peasekretärile mõningaid küsimusi esitada ja tema plaane ja programme heaks kiita. Kuid kõige olulisemaks Gorbatshovi esinemisteks Balti riikides olid siiski ta kõned parteinõukogude ja majandusaktiividele. Siin ei olnud Gorbatshov enam veetleva naeratusega tänavapropagandist vaid raudsete hammastega kõige kõrgem partei funktsionäär, kes võltsis ajalugu, noomis ja nõudis ning tõstis balti rahvaste õlgadele uusi kohustusi.

Toeta allkirja andmisega vaatleja staatuse nõudmist Eesti Vabariigile ÜRO's

Riias peetud kõnest selgus, et Gorbatshovi „uutmise" poliitika ei ulatu Balti riikide ajaloo tõelise ja faktilise valgustamiseni. Peasekretär pidas vajalikuks esitada oma kõne sissejuhatuses vana tuntud kommunistide ajaloo võltsimise versiooni, seletades muu hulgas, et „kogu kangelaslik võitlus nõukogude võimu väljakuulutamise, taaskehtestamise ja tugevdamise eest Baltikumis annab tunnistust sellest, et ei saa murda rahvaste revolutsioonilist tahet. . ." Kiitnud ja ülistanud kommunistliku rezhiimi saavutusi ja läti rahva praegust ilusat elu, asus Gorbatshov lätlastele oma uute nõudmiste esitamisele, nurisedes, et Lätis rekonstrueeritakse aeglaselt masinaehitusettevõtteid, vagunitehas ei produtseeri mugavaid vaguneid, tarbekaupade kvaliteet käib alla, teraviljatootmine areneb aeglaselt, loomakasvatus teeb vähikäiku ja lehmad annavad palju vähem piima kui Eestis.

Tallinnas parteiaktiivile peetud kõne algas samuti kommunistliku riigikorra ülistamisega, mis kulmineerus peasekretäri väljenduses, et „Eesti on jõudnud majandusliku ja sotsiaalse progressi, rahva vaimse kasvu kõrgete täiusteni." Eesti rahvas teab ise kahtlemata kõige paremini kui kõrged või madalad need „täiused" on ja kui palju Eesti Nõukogude Sotsialistku Vabariigi nimetust kandvalt asumaalt suure Venemaa huvides eesti maapõuevarasid ja rahva higi ja vaeva välja on pumbatud.

Gorbatshovi Riia ja Tallinna kõnede vahel oli siiski üks suur erinevus: Tallinnas analüüsis peasekretär pikemalt rahvusküsimust, mis on nähtavasti põhjendatud sellega, et Eestis valmistab see küsimus venelastele rohkem peavalu kui Lätis.

Tuleme Tallinna kõne juurde tagasi järgmises juhtkirjas.

K.A.

Eestlased korealaste vastuvõtul

Korea ühiskonna (neid elab nüüd Los Angeleses 400.000) korraldusel toimus vastuvõtt USA senaator Pete Wilsonile, kes esindab Kalifornia osariiki. Kuna osavõtu korraldaja Sonia Suk on Kalifornia Republikaani Rahvusgruppide Korea esindaja, siis kutsuti lantshile mõned juhtivad jõud sellest organisatsioonist.

Nii oli kutsutute seas Kalifornia Republikaani Rahvusgruppide esimees Pierre Manon (rumeenlane), endine esimees ungarlane dr. Frank DeBalogh ja grupi ajakirjandus-koordinaator Viivi Piirisild, Balti Vabadusliidu esimees Avo Piirisild ja abiesimes Juozas Kojelis (leedulane). Seal oli võimalus senaator Wilsonile tutvustada pakilisi Balti probleeme. Kuna senaator Wilsonil on ees valimised ja tema vastaseks on kolm demokraati, siis on senaatoril vaja etnilisi hääli.

Balti Vabadusliit andis senaator Wilsonile üle kirja, milles öeldi — kui ta soovib nende toetust, siis ta peab ka arvestama etniliste häältejate soovidega. Näiteks pole senaator Wilson kunagi olnud Balti Vabaduspäeva „co-sponsor" ega abistanud Karl Linnast, et teda ei saadetaks Nõukogude Liitu..

Kirjal oli mõju ja senaator Pete Wilson hakkas Balti Vabaduspäeva „co-sponsoriks". Balti Vabaduspäeva resolutsioon (S. J. Res. 5) esitati uue kongressi (number 100) poolt esimesel istungipäeval, 6. jaanuaril 1987, USA senatis senaator Alfonso D'Amato poolt. Esimeseks „co-sponsoriks" oli senaator Donald Riegel. Aktsiooni on juhatanud BVL abiesimees dr. Ansis Blakis (lätlane). On pööratud ka Esindajatekoja poole, et nemad esitaksid vastava resolutsiooni „Lithuanian American Community'ga" ja massiliselt läks kirju, telefonikõnesi ja telegramme Valgesse Majja ja Kohtuministeeriumisse. Kuna Chicago on leedulaste suurkeskus, siis avaldati survet Michigan'i senaatorile Paul Simonile, kes on Senati kohtuministeeriumi komitee liige. Tema saatis ametliku kirja Kohtuministeeriumi esimehele Ed Meese'le, nõudes, et Karl Linnast ei saadetaks Nõukogude Liitu.

Ka oli BVL esimehel Avo Piirisillal intervjúusid Associated Press'i, New York Times'i ja teistega. Saadeti Ed Meese'ga jutule tuttav sakslane, kes nõudis Linnase mitte-väljasaatmist Nõukogude Liitu. Kokkusaamine oli ka Ed Meese'l Valge Maja sideosakonna juhataja Pat Buchaniga.

Sama päeva õhtul toimus Ungari Majas bankett endise president Nixoni assistendi etnilisel alal, ungarlase Lazlo Pasztori auks, millest võttis osa ka kolm laudkonda teiste rahvuste esindajaid.

Laszlo Pasztor kutsus kõiki aktiivselt osa võtma poliitilisest tegevusest, kui ta soovis nähameile sobivat suhtumist riigi juhtkonna poolt. Ta tõi esile oma isikliku eluloo, kus ta 1956 aastal pääses Ungarist välja vabadusvõitlejana ja president Nixoni ajal oli juba presidendi assistent Valges Majas. Banketti kaunistasid temperamentsete soolodega Ungari solistid ning eineks pakuti Ungari toite.

V. P.

Lühiuudiseid

BERLIN (AP) — Spandau vanglas kinnipeetava 92-aastase Rudolf Hessi poeg Wolf Rüdiger Hess saatis palvekirjad USA, Britannia, Prantsuse ja N. Liidu valitsustele oma isa peatseks vabastamiseks. „Laske ta sureb rahus oma kodus", kirjutab Hess junior. Hess senior on praegu kopsupõletikuga Briti sõjaväehaiglas. Teda on tema põgenemisest saadik Inglismaale, mis toimus 1941. aastal, vangis peetud, alguses Briti võimude ja siis nelja Liitlasvõimu poolt.

Nr. 22

Kommentaarid

Washingtonis on seni valitsenud arvamine, et president Reagani valitsuse vahekorrad Iisraeliga on olnud sõbralikumad ja soojemad kui ühelgi teisel Ühendriikide administratsioonil. Nüüd on olukorrad siiski tunduvalt muutunud — Washington, mis andis viimasel ajal Iisraelile aastas 3 miljardit dollarit toetust igasuguse sõjalise ja majandusliku abi näol, on muutunud Jeruusalemmaga suhtlemisel jahedamaks ja ettevaatlikumaks. Põhjusi selleks on mitmeid, kuid kõige kaaluvamad neist on Iisraeli osa Iraani relvamüügi skandaalis ning Iisraeli salakuulaja Jonathan J. Pollard'i reeturlik tegevus Ühendriikides salajaste andmete kogumisel ning nende andmisel Iisraeli luureasutustele.

Mis puutub Iisraeli osasse Iraani afääris, siis Toweri komisjoni andmetel julgustas ja tiivustas Iisrael oma huvides Ühendriikide relvade saatmist Iraani. Juudi päritolu ameeriklane Pollard omakorda hankis Iisraeli luurele Ameerika merejõudude luuretegevuse analüüsijana salajasi andmeid Lähis-Ida riikide ja N. Liidu kohta, mille eest teda nüüd karistati eluaegse vangistusega, kuna tema abikaasa peab oma mehe abistamise eest istuma viis aastat vanglas.

Pollardi tõmbasid Iisraeli salaluure võrku Iisraeli kõrgemad ohvitserid Aviem Sella ja Rafel Eitan. Iisraeli valitsuse andmeil tegutsesid need ohvitserid täielikult omal algatusel ja omal käel. See tundub siiski ebausutavana, kuna tegemist oli väga kaugeleulatuva luureoperatsiooniga Iisraelile sõbraliku riigi saladokumentide varastamiseks. Ameeriklastele jättis ka mõruda maitse, kui pärast luuretegevuse paljastamist kol. Sella ülendati kindraliks ja määrati Iisraeli ühe suurema lennubaasi ülemaks. Rafael Eitani sõber Iisraeli tööstusminister Ariel Sharon, kelle nimi sai üldiselt Läänemaailmas tuttavaks Iisraeli sõjakäigu ajal Liibanoni, andis Eitanile presidendi-koha Iisraeli suuremas riiklikus keemiatööstuses.

Iisraeli valitsuse kolme suurema võimumehe, peaminister Yitzhak Shamir'i, kaitseminister Yitzhak Rabin'i ja välisminister Shimon Peres'i tegevusega ei ole rahul paljud Iisraeli elanikud, kuid nende meeste selja taga olevad partei kontrollivad Iisraeli parlamenti ning moodustavad koalitsioonivalitsuse. Kuid opositsioon valitsuse vastu muutub iga päevaga tugevamaks ning ajakirjanduse kriitika teravamaks. Ajalehed mainivad, et valitsus veeretab vastutuse oma alluvate kaela, lootes, et praegune tormipilv peatselt möödub.

Kuidas oli see võimalik, et Iisrael alustas spioneerimist oma tugevama ja lojaalsema liitlase vastu? Sellele katsub vastata „The New York Times'i" kaastööline Jeruusalemmast T.L. Friedman, kes ütleb, et Ühendriikide ja Iisraeli vahel oli tekkinud suur ja intiimne sõprus, mis õitses eriti Iisraeli mõjuvalt toetava Reagani administratsiooni ajal. Ühendriikides kulges kõik Iisraeli

enny W. Kiemm, BVL
Wilson, BVL abiesimees
Foto: Avo Piirisild

orealaste

üüd Los Angeleses 400.000)
A senaator Pete Wilsonile,
Kuna osavõtu korraldaja
ublikaani Rahvusgruppide
shile mõned juhtivad jõud

leesse'le, nõudes, et Karl Linnast
saadetaks Nõukogude Liitu.
Ka oli BVL esimehel Avo Piiri-
llal intervjuusid Associated
ress'i, New York Times'i ja
istega. Saadeti Ed Meese'ga
tule tuttav sakslane, kes nõudis
nnase mitte-väljasaatmist Nõu-
gude Liitu. Kokkusaamine oli
Ed Meese'l Valge Maja side-
akonna juhataja Pat Buchaniga.
Sama päeva õhtul toimus
ngari Majas bankett endise
esident Nixoni assistendi et-
sel alal, ungarlase Lazlo
sztori auks, millest võttis osa ka
lm laudkonda teiste rahvuste
ndajaid.
Laszlo Pasztor kutsus kõiki
tiivselt osa võtma poliitilisest
evusest, kui ta soovis näha-
ile sobivat suhtumist riigi
ntkonna poolt. Ta tõi esile oma
kliku eluloo, kus ta 1956 aastal
äses Ungarist välja vabadus-
itlejana ja president Nixoni ajal
juba presidendi assistent
alges Majas. Banketti
unistasid temperamentsete
lodega Ungari solistid ning
eks pakuti Ungari toite.

V. P.

ühiuudiseid

BERLIN (AP) — Spandau
nglas kinnipeetava 92-aastase
dolf Hessi poeg Wolf Rüdiger
ss saatis palvekirjad USA,
tannia, Prantsuse ja N. Liidu
itsustele oma isa peatseks
astamiseks. „Laske ta sureb
us oma kodus", kirjutab
ss junior. Hess senior on
egu kopsupõletikuga Briti
äehaiglas. Teda on tema
enemisest saadik Inglismaa-
mis toimus 1941. aastal,
gis peetud, alguses Briti
nude ja siis nelja Liitlasvõi-
poolt.

Kommentaarid

Washingtonis on seni valitsenud arvamine, et president Reagani valitsuse vahekorrad Iisraeliga on olnud sõbralikumad ja soojemad kui ühelgi teisel Ühendriikide administratsioonil. Nüüd on olukorrad siiski tunduvalt muutunud — Washington, mis andis viimasel ajal Iisraelile aastas 3 miljardit dollarit toetust igasuguse sõjalise ja majandusliku abi näol, on muutunud Jeruusalemmaga suhtlemisel jahedamaks ja ettevaatlikumaks. Põhjusi selleks on mitmeid, kuid kõige kaaluvamad neist on Iisraeli osa Iraani relvamüügi skandaalis ning Iisraeli salakuulaja Jonathan J. Pollard'i reeturlik tegevus Ühendriikides salajaste andmete kogumisel ning nende andmisel Iisraeli luureasutustele.

Mis puutub Iisraeli osasse Iraani afääris, siis Toweri komisjoni andmetel julgustas ja tiivustas Iisrael oma hüvides Ühendriikide relvade saatmist Iraani. Juudi päritolu ameeriklane Pollard omakorda hankis Iisraeli luurele Ameerika merejõudude luuretegevuse analüüsijana salajasi andmeid Lähis-Ida riikide ja N. Liidu kohta, mille eest teda nüüd karistati eluaegse vangistusega, kuna tema abikaasa peab oma mehe abistamise eest istuma viis aastat vanglas.

Pollardi tõmbasid Iisraeli salaluure võrku Iisraeli kõrgemad ohvitserid Aviem Sella ja Rafel Eitan. Iisraeli valitsuse andmeil tegutsesid need ohvitserid täielikult omal algatusel ja omal käel. See tundub siiski ebausutavana, kuna tegemist oli väga kaugeleulatuva luureoperatsiooniga Iisraelile sõbraliku riigi saladokumentide varastamiseks. Ameeriklastele jättis ka mõruda maitse, kui pärast luuretegevuse paljastamist kol. Sella ülendati kindraliks ja määrati Iisraeli ühe suurema lennubaasi ülemaks. Rafael Eitani sõber Iisraeli tööstusminister Ariel Sharon, kelle nimi sai üldiselt Läänemaailmas tuttavaks Iisraeli sõjakäigu ajal Liibanoni, andis Eitanile presidendi-koha Iisraeli suuremas riiklikus keemiatööstuses.

Iisraeli valitsuse kolme suurema võimumehe, peaminister Yitzhak Shamir'i, kaitseminister Yitzhak Rabin'i ja välisminister Shimon Peres'i tegevusega ei ole rahul paljud Iisraeli elanikud, kuid nende meeste selja taga olevad partei kontrollivad Iisraeli parlamenti ning moodustavad koalitsioonivalitsuse. Kuid opositsioon valitsuse vastu muutub iga päevaga tugevamaks ning ajakirjanduse kriitika teravamaks. Ajalehed mainivad, et valitsus veeretab vastutuse oma alluvate kaela, lootes, et praegune tormipilv peatselt möödub.

Kuidas oli see võimalik, et Iisrael alustas spioneerimist oma tugevama ja lojaalsema liitlase vastu? Sellele katsub vastata „The New York Times'i" kaastööline Jeruusalemmast T.L. Friedman, kes ütleb, et Ühendriikide ja Iisraeli vahel oli tekkinud suur ja intiimne sõprus, mis õitses eriti Iisraeli mõjuvalt toetava Reagani administratsiooni ajal. Ühendriikides kulges kõik Iisraeli soovide kohaselt ning suhted mõlema riigi vahel kujunesid nii tihedaiks, et mõned võimukandjad mõlemal poolel ei saanud enam aru kus ühe huvid lõppesid ja teise huvid algasid.

Ühendriikidele peaksid need sündmused olema kibedaks õppetunniks, kuid kas nendest õppetundidest vajalikke järeldusi tehakse, on omaette küsimuseks.

o

Kuidas teostada selle üle tihedat kontrolli, et venelased kokkuleppeid ja oma lubadusi peavad, kui keskmaa-rakettide likvideerimisest Euroopas peaks midagi välja tulema? See on küsimus, mis vaevab ameeriklasi ja millele püütakse vastust leida.

Ameeriklaste plaani kohaselt peaks mõlemal poolel olema võimalus saata vastaspoolele erilisi inspektoreid, kes kontrollivad rakettide kokkumonteerimise ja väljasaatmise kohti. See annaks võimalusi rakettide arvu kohta täpset ülevaadet saada. Inspektoritele tuleb võimaldada ka kontrollida nende rakettide hävitamist, mis tulevad kokkuleppe kohaselt likvideerimisele. Kogusummas paigutaksid mõlemad pooled vastaspoole territooriumile sadakond inspektorit, kellele tuleb anda liikumisvabadus võimalike salajaste raketiasukohtade avastamiseks.

Venelased mainivad, et nad on nõus rakettide kontrollimisega oma territooriumil. Kuid Moskva lubadused ja tegelikud sammud on mineviku kogemusi arvesse võttes kaks iseasja. Stokholmis toimunud Ida ja Lääne vahelisel konverentsil, kus arutati suuremate manöövrite ja vägede koondamiste kontrollimist siin ja sealpool raudeesriiet, olid venelased kahel käel nõus kontrolllennukite rakendamiseks vastaspoole territooriumi kohal. Kuid Moskva ei andnud oma nõusolekut vastaspoole lendurite rakendamiseks Vene territooriumi kohal ja leppis ainult siis õhukontrolliga, kui inspekteerivaid lennukeid juhivad venelased. Seda arvesse võttes ei ole ime kui Kremli esindajad ka nüüd nõuavad, et nende territooriumil tegutsevad kontrollinspektorid võivad olla ainult venelased.

AMI

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto,
Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

Kinkige lastele pangaarved!

Esimene $20.— arvel on meiepoolne kink.

Informatsiooniks helistada:
465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

TEADAANNE

Toronto Eesti Ühispanga peakoosolek toimub kell 7.30 õ. kolmapäeval, 25. märtsil 1987 a. Toronto Eesti Maja suures saalis, 958 Broadview Ave., Toronto, Ontario.

Toronto Eesti Ühispanga juhatus

INCOME TAX PREPARATION

MARK TUOMOLA, B.A.

191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja

Tel. 488-1801

Töötanud 1973. a. alates

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

BON AIR APPLIANCE SERVICE

PARANDAME

külmutuskappe ja pliite — igat liiki

☆ 33 aastat tööpraktikat ☆

Tel. 533-9334

Partei „inimestele ja nende vajadustele"

NDP juht Ed Broadbent kõneles etnilistele ajakirjanikele

Canada Journalists and Writers Club, kuhu kuulub mitmeid eesti ajakirjanikke, korraldab iga kuu esimesel neljapäeval „Toronto Press Club'i" ruumes klubiõhtuid, kuhu kutsutakse kõnelejaiks mitmesuguseid poliitikuid ja kultuuriisikuid. Viimasel neljapäeval oli külaliskõnelejaks kanada Uusdemokraatide Partei (NDP) juht Ed Broadbent, kelle kõne vastu oli ilmne huvi ja osavõtt arvukas, kuna gallupiuurimisel on NDP praegu populaarsuselt teisel kohal liberaalide järel, ja kaugelt ees valitsevast konservatiivide parteist.

Ed Broadbent, kes akadeemiliselt kraadilt on poliitiliste teaduste doktor ja olnud varem professoriks York ülikoolis, ütles et see on tal erakordne juhtum kõneleda kanada etnilistele ajakirjanikele, kes on väljaspool kanada suurtest ajalehtedest.

Edasi ütles ta, et NDP käsi on käinud suhteliselt hästi; praegu tervelt üks kolmandik elanikkonnast toetab seda parteid. Valitsus peab alati midagi valesti tegema opositsiooniparteide populaarsuse tõstmiseks. 1984. aasta Mulroney võit oli hea Kanada demokraatiale; ta lubas teha muudatusi valitsuse tegevuse väärnähetest puhastamiseks, milleks Trudeau valitsuse järele oli ilmne vajadus. Kuid konservatiivide valitsuse tegevus on igal alal ebaõnnestunud ja NDP populaarsus on 14%-lt tõusnud 30%-le.

Ta märkis, et NDP orientatsioon on sotsiaaldemokraatlik; ta ise on Internatsionaalse Sotsialistide Uniooni abiesimees. NDP usub ökonoomiasse, mitte ajutisse vaid püsivasse. Sotsiaaldemokraatia on parim inimeste eksistentsi vorm poliitilise teaduse kohaselt, kinnitas ta. Partei hoolib inimestest ja nende vajadustest. Soovitakse „tervet" erasektorit, mis dünaamiliselt kasvab, teades et enamus kanadalasist töötavad väike ettevõtetes. NDP ei poolda suurt, vaid efektiivset valitsust; ta soovib erasektori ja valitsuse koostööd. Kanadalasena nõuab ta: Töö olgu esikohal, iga naine ja mees olgu rakendatud töösse! Partei usub õiglusse! Iga valitsuse hingeks on eelarve. Selles nähtub praeguse valitsuse iseloom: Mida suurem sa oled, seda vähem tuleb sul maksta! Mulroney on tõstnud isiklikke makse rohkem kui ükski teine valitsus pärast II maailmasõda, sellejuures suurettevõtete maksud on vähenenud 18% ja mitukümmend suurettevõtet ei maksa sentigi tulumaksu. Seitsmes provintsis kümnest on töötatööliste olukord halvenenud; kuid NDP ei usu, et kui nad valitsema pääseksid, siis sellega võiks olukord kohe muutuda, küll võidakse sulgeda mõned salaaugud. NDP ei usu perfektsusse, kuid usub ausasse valitsusse, kus oleks rohkem õigust, väitis Broadbent.

Ettekandele järgnes diskussioon. Küsiti, mis vahet on NDP-l ja liberaalidel, miks NDP on vastu Kanada kuulumisele NATO'sse, inimõiguste küsimusi jm., millele ta ajapuudusel ei saanud pikemalt vastata.

H. O.

Ei maksa siiski unustada, et NDP on sotsialistlik erakond, mis põhineb marksismile.

Toimetus

Pantvang hukkamisohus

BEIRUT, Liibanon (UPI) — Pantvang Jean Normandin, prantsuse TV-mees kes haarati kinni 8. märtsil, on nähtavasti ikka veel elus. Terroristid lubasid ta mõrvata, kui Prantsusmaa president Mitterrand ei lõpeta relvamüüki Iraagile ja sellest avalikult ei teata. Ilmselt on inimröövlid Iraani toetajad. Kuid Mitterrand ei ole seni järele andnud, öeldes et relvamüük jatkub. Ta avaldas lootust, et Beiruti lääneosa okupeerivad Süüria väed vabastavad ka seal kinni peetavad kuus prantsuse rahvusest pantvangi.

Mulroney nõuab vabakaubandust

OTTAWA — Peaminister Brian Mulroney lubas, et ta ei kirjuta alla kaubanduslepingule USA-ga enne kui lepingukava on parlamendis vastu võetud. Kuid ta ei oota seni, kui kõik provintsi-peaministrid lepinguks oma nõusoleku annavad. „Kanada föderaalvalitsusel on õigus rahvusvahelisi kokkuleppeid sõlmida ja me ei kavatse oma õigusi ära anda," kinnitas ta esmaspäevasel sõnavõtul.

Nii NDP juht Broadbent kui ka liberaalide juht Turner kaebavad, et Mulroney kavatseb Kanadat USA-le maha müüa. Mulroney väidab, et vabakaubanduse leping on Kanadale hädatarvilik ja toob kasu kõigile, kaasa arvatud vaesemad Kanada piirkonnad.

NDP kokkutulek Montrealis

MONTREAL — NDP (Uue Demokraatliku Partei) 1400 esindajat kohtusid nädalalõpul Montrealis, kus nad võtsid vastu resolutsiooni rohkem prantsuskeelt-rääkivaid valijaid parteisse värvata. Nende esindus Quebec'ist on seni olnud väga väiksearvuline. Parteijuht Ed Broadbent nimetas praegust aega „kõige paremaks momendiks Kanada ajaloos", sest kunagi ei olevat sotsialistidel nii suurt poolehoidu olnud. Viimaste ringküsitluste järgi toetab neid tervelt 1/3 valijatest. Ta lubas kaitsta quebec'laste keeleõigusi, peaks need otsustama NDP-ga ühineda.

majanduslikke päevaprobleeme

Uued määrused aastarendiste kohta

Nagu teame, kinnitas kanada parlament möödunud detsembrikuu keskel seadused, mis muutsid aastarendiste ja registreeritud errumineku sissetulekufondide (RRIF) määruseid. Järgnevalt mõned kommentaarid uute seaduste kohta aastarendiste (annuity) osas.

Aastarendiste puhul lubavad seadused nüüd aastarendiseid sisse kasseerida, mida varem teha ei võinud. Kindlustusfirmade esindajate kinnitusel seda ei saa aga teha olemasolevate aastarendistega, kuna nende perioodilised väljamaksud on rajatud eeldusele, et aastarendiseid sisse kasseerida ei saa.

Et seadusele alluda, on tulevikus võimalik saada kahte eriliiki aastarendisi. Ühed on saadaval samadel alustel kui praegu. Teised on saadaval uue seaduse alusel ja on igal ajal sissekasseeritavad. Võrreldes esimese liigiga on viimase aastarendise väljamaksud madalamad esialgsete hinnangute alusel 3—5%. Rõhk on sõnal ,,esialgne'', kuna puuduvad statistilised andmed uue olukorra kohta. Teine võimalus on, et sissekasseerimisel elukindlustusfirma teeb seda suure diskontoga, see tähendab, et väljamakstavast summast elukindlustusfirma võtab teatud protsendi.

Näitena võime võtta järgmise juhuse. Oletame, et üks isik, kel on aastarendis, avastab, et tal on mingisugune parandamatu haigus ja arstid ennustavad talle 6—9 kuud eluiga. Loomulikult oleks siis väga hea, kui saaks aastarendist sisse kasseerida, kas selleks, et oma viimaseid kuid meeldivamaks teha või pärandustompu suurendada. Kui ülaltoodud näiteks isik on naissoost, 75-aastane ja kui ta aastarendise ostis 65-e aastaselt, siis võib ta veidi vähem kui poole oma esialgsest preemiast sisse kasseerida, kuna 65-e aastase naissoost isiku keskmine eluiga praeguste statistiliste andmete alusel on 84 aastat.

TARVO TOOMES

Vasakult EV aastapäeva aktusel Los Angelese Eesti Majas Läti Seltsi, Läti Keskorganisatsiooni abiesimees ja BVL juhatuse liige Valdis Pavlovskis, EV aukonsul Jaak Treiman, Leedu aukonsul Vytautas Cekanauskas, Los Angelese Eesti Seltsi esimees Bernard Nurmsen. Taga ikestatud Rahvaste Komitee esimees Dr. Olgierd Klejnot (poolakas, kelle isa on sündinud Tallinnas). Foto: Viivi Piirisild

Ottawa sulges ukse õnneotsijaile

Tihedam kontroll immigrantidele

Viimastel kuudel toimunud immigrantide vool Kanadasse sundis valitsust muutma Kanada immigratsiooni-seadust ja tarvitusele võtma rangemad eeskirjad immigrantide selekteerimisel. Eriti suurenes see, kui USA-s kehtestati töökeeld loata Kesk-Ameerikast tulnud põgenikele. Sellejärele valisid keskameerika põgenikud oma uueks asukohamaaks Kanada, saabudes siia otseselt oma asukohamaadelt või USA kaudu.

Esimese kuue nädala jooksul saabus Kanadasse üle 6000 isiku, kelle ülalpidamine on endise immigratsiooni-seaduse alusel valitsuse kohustuseks, kuni nende staatuse seadusliku otsustamiseni, mis võttis normaalselt kuni aasta või enam.

Endise immigratsiooniseaduse kohaselt oli 18 riigi kodanikel eesõigustatud seisukoht, keda ei deporteeritud tagasi oma asukohamaadele isegi siis, kui nad ei vastanud poliitilise põgeniku staatuse nõuetele. Nende riikide nimestikku kuulusid: Salvador, Iraan, Guatemaala, Sri Lanka ja Aafrika riigid, kuhu tagasisaatmisel ähvardas neid surm või vähemalt vangistus.

Uute määruste kohaselt, mis kehtestati 20. veebruaril, tuleb kõigi eelpoolnimetatud riikide kodanikel ja teistel sooviavaldused esitada Kanadasse elamaasumiseks oma asukohamaal asuvas Kanada konsulaadis ja ooteaeg veeta seal. Samuti on nõutav eelpool nimetatud riikidest pärinevail isikuil läbisõidu-viisa muretsemine, kui nad kavatsevad peatuda lühemat aega Kanadas, kuigi sihtkohaks on mõni teine riik. Sellega tahetakse vähendada läbisõitvatelt reisilennukitelt mahajääjate arvu. USA-ga on saavutatud kokkulepe, mille alusel sealasuvaid elamislubadeta Kesk-Ameerika riikidest pärinevaid põgenikke, kes sooviavaldused on esitanud Kanadasse asumiseks, ei deporteerita seni kui asi on otsustamisel Kanada võimude poolt.

Immigratsiooni ministri — Benoit Bouchardi selgituse kohaselt ei taheta uute reeglite kasutuselevõtmisega sulgeda uksi poliitilistele põgenikele, vaid need on ajutiseks kaitseks isikute vastu, kes kuritahtlikult kasutavad praegu maksvat liberaalset immigratsiooni-seadust.

Uus immigratsiooni-seadus on praegu koostamisel ja esitatakse parlamendile kinnitamiseks eeloleval kevadel. Seoses uute määruste kehtestamisega Kanadasse asumiseks on Kanada valitsus kohalikkude konsulaatide abil alustanud selgitustega ajakirjanduse kaudu tegelikust olukorrast ja seadustest Kanadas, kuna on selgunud, et mõned reisibürood asukohamaadel kasusaamise huvides on petlike lubadustega meelitanud isikuid ja perekondi ümber asuma.

h. kivi

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Kas Kanadas taastatakse surmanuhtlus?

Viimane surmaotsus viidi täide Torontos 11. detsembril 1962. aastal, kahe kohtu poolt surmamõistetud mõrvari, Arthur Lucase ja Ronald Turpini kohta. 14. juulil 1976. aastal lõpetati parlamendi poolt vähese häälteenamusega ametlikult surmanuhtlus Kanadas.

Kuna surmanuhtluse lõpetamisega suurenes ettekavatsetud mõrvade arv, siis on politsei ametiühingud pidevalt nõudnud raskemate kuritööde puhul surmanuhtluse taastamist.

Kuigi kõigi kolme poliitilise partei juhid on põhimõttelised surmanuhtluse vastased, on valijaskond suutnud parlamendiliikmeid veenda selle otstarbekuses teatud juhtudel, eriti kui tegemist on politseiametnike mõrvadega nende teenistuskohustuste täitmisel. Valimiste-eelsetes kõnedes andis peaminister Mulroney lubaduse surmanuhtluse taastamise arutuselevõtmise parlamendis ja selle üle hääletamise seaduslikus korras. Hiljuti esitas peaministri asetäitja Don Mazankovski oma parteisse kuuluvate parlamendiliikmete survel eelnõu, mille alusel kriminaalseaduse muutmine surmanuhtluse taastamiseks tuleb parlamendis arutusele arvatavasti juunikuul.

Seekordne kriminaalseaduse muutmise üle hääletamine ei toimu partei-liini ja eeskirjade kohaselt, vaid igale parlamendi-liikmele on antud võimalus teha seda oma südametunnistuse järgi. Arvamine on, et enamik konservatiivseid parlamendiliikmeid pooldavad kriminaalseaduse muutmist, millele järgneb vastava komitee poolt uue kriminaalseaduse välja töötamine ja esitamine valimisringkondades seisukoha võtmiseks. Sellele järgneb arutlus ja seaduse vastuvõtmine ning kinnitamine parlamendi ja senati poolt. Kriminaalseaduse muutmise otsus ei ole aga kindlustatud, sest iga seaduse muutmisel või kehtestamisel on viimane ja otsustav sõna senatil, kus praegu domineerivad liberaalid, kellest enamus arvatakse olevat surmanuhtluse taastamise vastu.

Senati aseesimehe Royce Frith'i arvates senat kriminaalseaduse muutmiseks takistusi ei tee, kui see otsustatakse jaatavalt rahva poolt valitud parlamendi-liikmete poolt.

Kindlasti on paljudele rahva poolt valitud esindajaile raskeks vastutuseks oma südametunnistuse järele otsustada selle elu ja surma käsitava seaduse kehtestamiseks.

Kriminaalseaduse muutmise päevakorda võtmine ei tähenda aga kaugeltki veel mitte selle peatset kehtestmist ja asjatundjate arvates ei tule selle üle lõplik hääletamine enne uusi valimisi, mis toimuvad umbes kahe aasta pärast.

ha-ki

AARNE VAHTRA
Müün
Pariisi-perioodi (1982—1986) maale ja joonistusi.
Kokkulepped
Toronto tel. 488-3637

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

AVP
ALARMISÜSTEEMID
varguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

KATUSETÖÖD
uued ja parandamine.
Soome ehitajad
Veli Salminen 492-1351
Metro licence 2422

PLUMBING, HEATING & REPAIRS
Eesti ettevõte
Õli-, gaasi- ja elektriahjud ● Korstnavoodrid (chimney lining).
● Ahjude puhastamine.
Tel. 275-1280 — Roland Kullik

HELLARRA SERVICES
raamatupidamine ja tulumaks
Helle Rannik
1989 Danforth Ave. Toronto Ont. M4C 1J7
694-6241
endine keskvalitsuse tulumaksurevident

Lahtiste u Suomi-Ko

Uus pensionäride ühi

8. märtsil oli Suomi-Koti „valge maja" näitamiseks, a elanike korteri-uksed, kes oli vaatama, kuidas nad on end u ka seal asuvate eestlaste ukse taja Pirkko Shalden teadis külastanud 30, Salme Mäe külalist.

Suomi-Koti ehitustööd arenevad kahel keldrikorrusel, nagu ka toetuste laekumine hoone ehitustööde lõpetamiseks. Ka lahtiste uste päeval oli erilaud toetuste vastu võtmiseks neile, kes pärast hoonega tutvumist pidasid vajalikuks omapoolset panust anda. Eriti. kuna lisaks majaelanikele avanevad tulevikus võimalused ka teistele sealseid tervishoidlikke vahendeid ja ruume kasutada. See andis julgust asutuse juhtkonnale, et hoone ametlik avamine kuulutati välja 1. augustiks.

Suomi-Koti on tehtud pikemate uurimiste ja kaalutlemiste järele, arvesse võttes Toronto soomlaste vajadusi. Majanduslikult tuli alustada nullist ja projekti hinnaks oli 6,5 milj. dollarit. Aga vastukaja oli üllatavalt soodus; nüüd on hoonel veel 2,5 miljoni dollari suurune obligatsioon ja lisavajadus 750.000 dollarile keldrikorruse lõpetamiseks.

Viimastega seoses on lootus hoone ruumidesse tuua ka nooremaid generatsioone, kuna need on küllaltki suured seltskondlikuks tegevuseks. Avara lavaga saalis on 300 istekohta. Suured võimalused on tervishoidlikuks tegevuseks ujula, sauna ja mitmesuguste riistadega.

Neid väljaehitatavaid ruume näidati külalistele maja administraatori Ben Järvenpää poolt. Külalised ei jõudnud küllalt imestada kogu projekti ettenägelikkust elanike mitmekülgseks teeninduseks. Samalaadset imestust on äratanud projekt eriastmel olevate kanadalaste juures. Soomlaste „valge maja" asukoht East Yorkis on linnaosas, kus on enim pensioniealisi Kanadas, väljaarvatud Briti Kolumbia pealinn Victoria. Kogu projekti teostamiseks pole seni saadud vähimatki riiklikku toetust.

Hoonet on külastanud kohaliku valimispiirkonna esindaja Kanada keskparlamendis John Bosley, tervitades sellist algatust ja

Suomi-Koti administraator Ben Järvenpää selgitamas kuidas hoone keldrikorrused välja ehitatakse.

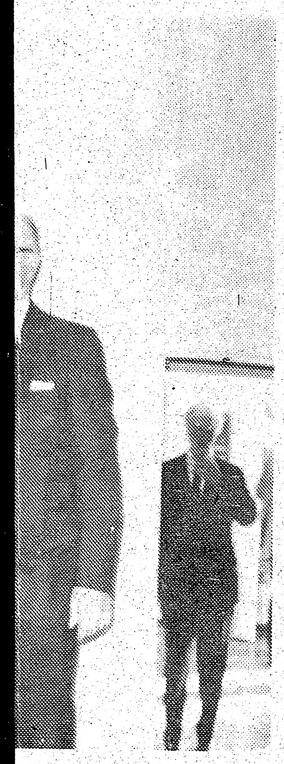

s Läti Seltsi, Läti
ovskis, EV aukonsul
ngelese Eesti Seltsi
esimees Dr. Olgierd
Foto: Viivi Piirisild

AARNE VAHTRA
Müün
-perioodi (1982—1986)
maale ja joonistusi.
Kokkulepped
oronto tel. 488-3637

JAAN ALMER
ATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
uusi ja parandame vanu nii
innas kui ka suvilates.

AVP
ARMISÜSTEEMID
arguse ja tule vastu
Tel. 496-2334
kodus 499-8193
Allan Prümmel

& REPAIRS
odrid (chimney lining).
ine.
Roland Kullik

raamatupidamine
ja tulumaks
Helle Rannik
endine
keskvalitsuse
tulumaksurevident

Lahtiste ustega Suomi-Koti

Uus pensionäride ühiskond äratas imestust

8. märtsil oli Suomi-Koti avanud külalistele uksed selle „valge maja" näitamiseks, aga avatud olid ka sinna asunud elanike korteri-uksed, kes olid kutsunud sõpru ja tuttavaid vaatama, kuidas nad on end uues majas sisse seadnud. Avati ka seal asuvate eestlaste uksed; nagu toetusteaktsiooni juhataja Pirkko Shalden teadis öelda, oli Hans Peuti korterit külastanud 30, Salme Mäetamme ruume paarkümmend külalist.

Suomi-Koti ehitustööd arenevad kahel keldrikorrusel, nagu ka toetuste laekumine hoone ehitustööde lõpetamiseks. Ka lahtiste uste päeval oli erilaud toetuste vastu võtmiseks neile, kes pärast hoonega tutvumist pidasid vajalikuks omapoolset panust anda. Eriti, kuna lisaks majaelanikele avanevad tulevikus võimalused ka teistele sealseid tervishoidlikke vahendeid ja ruume kasutada. See andis julgust asutuse juhtkonnale, et hoone ametlik avamine kuulutati välja 1. augustiks.

Suomi-Koti on tehtud pikemate uurimiste ja kaalutlemiste järele, arvesse võttes Toronto soomlaste vajadusi. Majanduslikult tuli alustada nullist ja projekti hinnaks oli 6,5 milj. dollarit. Aga vastukaja oli üllatavalt soodus: nüüd on hoonel veel 2,5 miljoni dollari suurune obligatsioon ja lisavajadus 750:000 dollarile keldrikorruse lõpetamiseks.

Viimastega seoses on lootus hoone ruumidesse tuua ka nooremaid generatsioone, kuna need on küllaltki suured seltskondlikuks tegevuseks. Avara lavaga saalis on 300 istekohta. Suured võimalused on tervishoidlikuks tegevuseks ujula, sauna ja mitmesuguste riistadega.

Neid väljaehitatavaid ruume näidati külalistele maja administraatori Ben Järvenpää poolt. Külalised ei jõudnud küllalt imestada kogu projekti ettenägelikkust elanike mitmekülgseks teeninduseks. Samalaadset imestust on äratanud projekt eriastmel olevate kanadalaste juures. Soomlaste „valge maja" asukoht East Yorkis on linnaosas, kus on enim pensionieelisi Kanadas, väljaarvatud Briti Kolumbia pealinn Victoria. Kogu projekti teostamiseks pole seni saadud vähimatki riiklikku toetust.

Hoonet on külastanud kohaliku valimispiirkonna esindaja Kanada keskparlamendis John Bosley, tervitades sellist algatust ja öeldes, et see meelelahutuslik keskus ei teeni mitte ainult hoones asuvate pensionäride vajadusi, vaid kogu ümbruskonda. Leaside inimesi. Samasugust hinnangut ja toetust on andnud linnanõunikud J. Edna Beange ja Peter Oyler. Praegu teoksil oleva toetusteaktsiooni auesimeheks on endine keskvalitsuse soomlasest minister Judy Erola, toetusaktsiooni juhiks Pirkko Shalden. Toetuste andmine on käigus, eriti tänulikke toetusi teevad need, kes on pääsenud uue maja elanikeks.

Salme Mäetamm ütleb rõõmsasti, et tema elab nüüd Helsingis. Olles pärit Eesti põhjarannikult, kus keelepruugis oli rohkeid soome sõnu, ütleb ta, et hakkab harjuma soome keelega. Ta on kaheruumilise korteri üürnik, kes on väga rahul oma koduga. Ta on selle juba sisustanud ja tänab taevast, et talle on antud selline mureta elamisvõimalus vanadusepäevadeks. Lõunapoolsed valged ruumid, rõduga tagaõuele, kus madalate hoonetega tänav jätab oma puudega maalise ilme. Kuna oli haruldaselt soe pühapäev, siis oli linnulaul teda juba hommikul tervitanud. Seda uue elamise rõõmu oli ta päeva jooksul paljudele sõpradele jaganud.

„Avatud uste" päeval näidati tervishoiukeskust, mis kõige moodsamate arstivahenditega varustatakse. Praegu on kohal kaks arsti, tulevikus on ettenähtud veel kahe lisandumine, kes hoolitsevad elanike tervise eest. Samast vastuvõturuumist viib uks uude apteeki, nii et pole vaja majast väljuda ravimite saamiseks. Külalistepäeval korraldas soome kunstnik Sami Suomalainen selles kunstinäituse, arvatavasti tagamõttega, et uute kodude omanikud vajavad kunstitöid oma ruumide kaunistamiseks. Kolm oligi müüdud, kusjuures kunstnik annetas hinnast veerandi Suomi-Kotile.

Tutvumine „valge majaga" põhjustas uute sooviavalduste sisseandmise nende poolt, kes tuleksid meeleldi sinna elama kui vaid võimalusi oleks; nende hulgas oli ka eestlasi. „Kus nad olid siis, kui me projekti alustasime ja avaldasime üleskutse?" kommenteerib administraator Ben Järvenpää, „see teinuks meie ehituskäigu palju kergemaks!" Vist ei uskunud keegi,et selline arhitektide visioon võiks teostuda ja nagu öeldud, ilma riikliku toetuseta, isegi NHMC laenuta. Soomlased näitasid, mis tähendus on „soome sisul".

H.

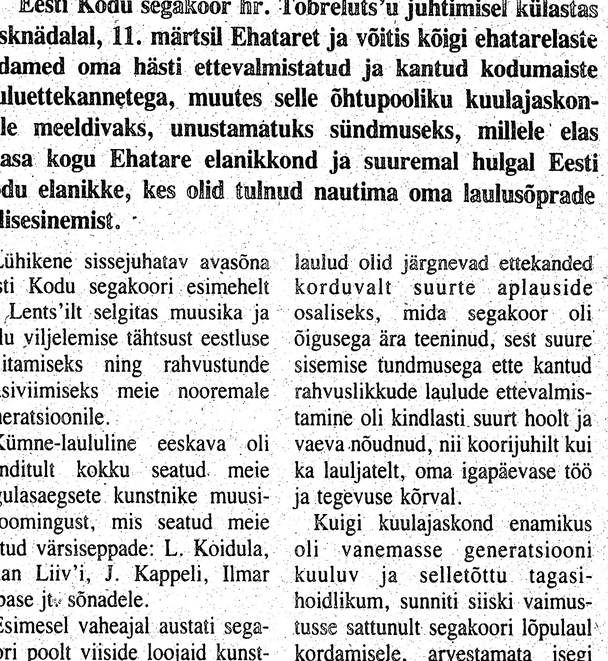

Suomi-Koti toetusteaktsiooni juhataja Pirkko Shalden ja Suomi-Koti juhatuse esimees dr. Veli Ylänkö.

Suomi-Koti administraator Ben Järvenpää selgitamas kuidas hoone keldrikorrused välja ehitatakse.

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

Eesti Kodu lauluinimesed külakostiga Ehatares

Eesti Kodu segakoor hr. Tobreluts'u juhtimisel külastas kesknädalal, 11. märtsil Ehataret ja võitis kõigi ehatarelaste südamed oma hästi ettevalmistatud ja kantud kodumaiste lauluettekannetega, muutes selle õhtupooliku kuulajaskonnale meeldivaks, unustamatuks sündmuseks, millele elas kaasa kogu Ehatare elanikkond ja suuremal hulgal Eesti Kodu elanikke, kes olid tulnud nautima oma laulusõprade välisesinemist.

Lühikene sissejuhatav avasõna Eesti Kodu segakoori esimehelt hr. Lents'ilt selgitas muusika ja laulu viljelemise tähtsust eestluse säilitamiseks ning rahvustunde edasiviimiseks meie nooremale generatsioonile.

Kümne-laululine eeskava oli eranditult kokku seatud meie pagulasaegsete kunstnike muusikaloomingust, mis seatud meie tuntud värsiseppade: L. Koidula, Juhan Liiv'i, J. Kappeli, Ilmar Rebase jt. sõnadele.

Esimesel vaheajal austati segakoori poolt viiside loojaid kunstnikke: Udo Kasemets'a, Paul Tammeveskit ja Heino Elkenit, milleks segakoori juhataja hr. Tobreluts andis üle tänu koos lilledega kohalviibivaile pr. Kasemetsale, pr. Elkenile ja pr. Tammeveskile. Samal vaheajal kandis ette omaloomingulise luuletuse ehatarelastele pr. Pähn, mis sai suure aplausi osaliseks oma tõsiolulise sisu ja oskusliku ettekande eest.

Samuti kui esimese poolaja laulud olid järgnevad ettekanded korduvalt suurte aplauside osaliseks, mida segakoor oli õigusega ära teeninud, sest suure sisemise tundmusega ette kantud rahvuslikkude laulude ettevalmistamine oli kindlasti suurt hoolt ja vaeva nõudnud, nii koorijuhilt kui ka lauljatelt, oma igapäevase töö ja tegevuse kõrval.

Kuigi kuulajaskond enamikus oli vanemasse generatsiooni kuuluv ja selletõttu tagasihoidlikum, sunniti siiski vaimustusse sattunult segakoori lõpulaul kordamisele, arvestamata isegi seda, et valdavam osa esinejaist olid õrnema soo liikmed. Kindlasti oli see üheks meeldejäävamaks sündmuseks ehatarelaste elus ja loodetakse, et Eesti Kodu segakooril ka tulevikus on aega ja tahtmist vanema generatsiooni elu rikastamiseks ja meeleolu tõstmiseks eriti meie rahvuslikkude tähtpäevade puhul. Varematel aastatel olid Ehatarel tihedad sidemed Eesti Kodu segakooriga ja naissoost lauluhuvilised ehatarelased olid pidevalt esinemas Eesti Kodu segakoori ridades. Kuigi tervislikel ja muudel põhjustel ei saada enam osa võtta tegelikust tööst ja esinemistest, ei ole need sõprussidemed katkenud oma endiste laulukaaslastega ja tuntakse kaasa nende rõõmudele ja muredele. Samuti on Eesti Kodu elanikud alati olnud nõu ja jõuga abiks ehatarelastele vabatahtlikkude abistajatena, kes kunagi ei ole keelanud oma avatud südant ja abistavat kätt. On ju Eesti Kodu teatud mõttes Ehatare taimelavaks, kust pikkamisi aga kindlalt saabub aeg Ehataresse asumiseks ja kaugemale ette mõteldes saadakse aru, et ka endale tuleb kunagi tarvis abistavat kätt.

Kauaks meeldejääv südamlik õhtupoolik lõppes kestva aplausiga ja lillede üleandmisega ehatarelaste noorema generatsiooni liikme pr. H. Poua poolt, ehatarelaste nimel koorijuhile hr. Tobrelutsule ja klaverisaatjale pr. Julie Hermale. Külalisesinejate kohvilaua mured olid oma õlgadele võtnud vabatahtlikult Ehatare tegevusjuht pr. L. Keerma ja alati valmis vabatahtlik abistaja gaider O. Põder Eesti Kodust. Tänu ja veelkord tänu koorijuhile ja kõigile kenadele kaasmaalastele, kes paljuks ei pidanud kulutada kena õhtupoolik vanemale generatsioonile külakosti toomiseks.

ha-ki.

Segakoori aukülalised; istuvad vasakult: pr. Elken, pr. Kasemets ja pr. Tammeveski.

DARRELL KENT
REAL ESTATE LTD. REALTOR
268 Jane St., Toronto, Ont. M6S 3Z2
Olen Teie teenistuses kinnisvarade ostu või müügi puhul Metro Toronto ja Ontario ulatuses.
• Tasuta hindamine
• Hüpoteeklaenunude korraldamine
Esindaja
LIVIA HOLMBERG
kodus 233-6482
kontoris 766-4088

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Nr. 22

SPORT

Jääpall elab edasi

Aastakümnete jooksul on jäähoki kunagi Euroopas väga populaarse jääpalli (bandy) tagaplaanile surunud. Siiski on ka piirkondi, kus jääpall tänaseni on hokist populaarsem, näiteks paljudes Siberi linnades. Nüüd teeb Rahvusvaheline Jääpalliliit (IBF) suuri pingutusi, et oma ala levikut laiendada. praegu on liidul seitse liikmesriiki: N. Liit, Norra, Rootsi, Soome, Holland, USA ja Kanada! (Pole kuulda olnud, et Kanadas selle mängu vastu huvi tuntakse).

Veebruari alguses lõppesid Stokholmis 15. MM-võistlused, kus maailmameistri tiitli pälvis Rootsi ning teise koha Soome. Rootslaste võit polnud eriliseks üllatuseks, nad on ka varem kaks korda võitnud. Et aga 12-kordne maailmameister N. Liit kolmandaks jääb, oli ootamatu. (kaotati Soomele 2:4 ja Rootsile 2:3).

Kanada osa ei võtnud, küll aga USA. Ameeriklased on selles mängus täielikud algajad. Seda näitavad nende mängude skoorid. Neljas mängus suutsid jänkid lüüa ainult 2 väravat, sellal kui nende puurivaht pidi oma väravasse löödud palle välja tooma 47 korda! Venelastele kaotati näiteks 1:21! Teine värav löödi norralastele.

Ka naised mängivad jääpalli. Skandinaavias on naiste jääpall kõike enam levinud Rootsis. Selle vastu tuntavat huvi aga ka Taanis ja Saksa Liitvabariigis. IBF'il on kavatsus tuleva aasta märtsis Norras korraldada esimesed Euroopa meistrivõistlused naistele.

Eestis kadus huvi jääpalli vastu hoki tulekuga 1930-ndate aastate keskel. Viimased meistrivõistlused peeti 1935. aastal. Kuid pärast nõukogude võimu kehtestamist hakati Eestis uuesti jääpalli harrastama 1940/41 talvel, mida tingis mängu suur populaarsus ja levik N. Liidus. Spordiseltsid said korralduse moodustada jääpallimeeskonnad. See polnud aga kuigi lihtne. Aastatel 1936—40 meil jääpalli enam ei mängitud. Viie aasta jooksul olid paljud vanema põlvkonna jääpallurid tegevspordist loobunud, nooremad aga siirdunud jäähokile.

Jääpallimeeskondade komplekteerimist alustati 1940. a. talve alguses Tallinnas, Tartus, Narvas ja Rakveres. Tallinnas saadi kokku kaks meeskonda — „Dünamo" ja „Spartak". Need moodustati peamiselt „Kalevi" ja „Spordi" endistest hoki- ja jääpallimeestest, kellele lisandusid mõned mängijad ka mujalt, eelkõige jalgpallurite seast. Ka Narvas tekkis „Dünamo" meeskond.

Meeskondade moodustamise, harjutusvõimaluste loomise, väljakute valmistamise ning varustuse hankimise kõrval põhjustas suuri takistusi esialgsele külmaperioodile järgnenud erakordselt pehmed kuud pidevate sulailmadega. Eriti probleemikas oli keppide muretsemine. Spordiriistade ärides neid ei olnud. Kepp oli alles vaid mõnel endisel mängijal. Keppe tuli ise valmistada või otsida tuttavaid kogenud mängijate seast, kes neid meisterdada aitasid. Kui aga omatehtud kepp purunes, oli häda suur. Nii mõnigi käik tehti tuttava juurde, kelle vanaisal teati olevat tugev pilliroost jalutuskepp, mis oli sobiv materjal jääpallikepi varre valmistamiseks.

Uiskude hankimine oli veidi lihtsam. Kasutati nii jäähoki kõrgeid, kui ka jääpalli madalamais „tritse". Ent uusi raskusi valmistasid pallid. Meil varem kasutusel olnud Skandinaavia pallid olid väiksemad ja kergemad kui need, millistega Venemaal mängiti. Harjutati siis vanade väikeste pallidega, kuid võistelda tuli suuremate ja raskematega.

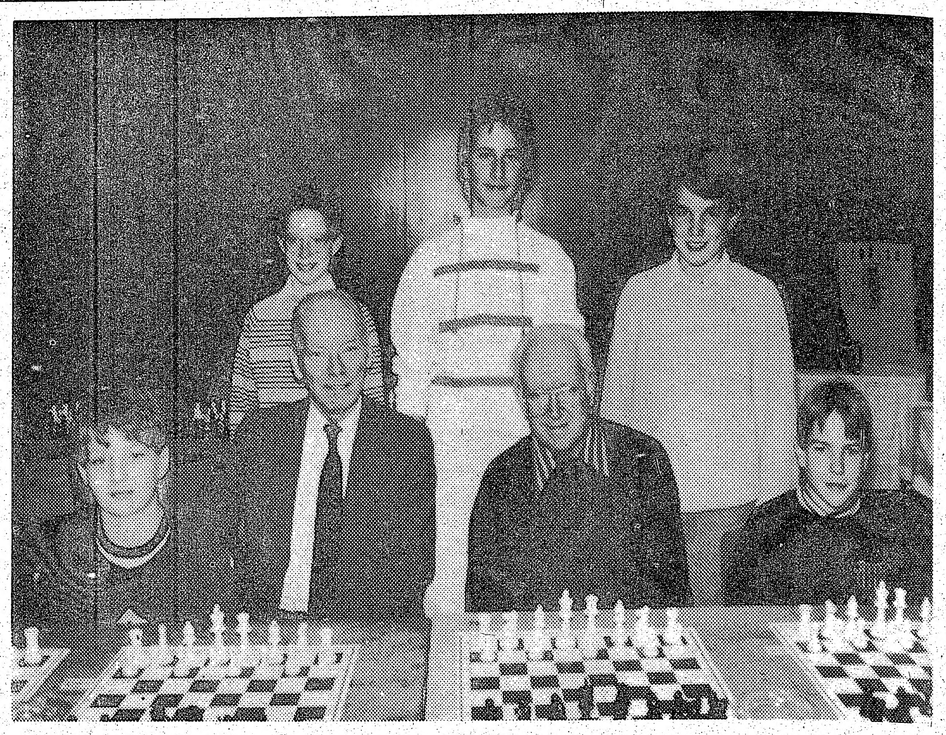

Osavõtjad Paul Kerese mälestusturniirist Torontos, 11. jaan. 1987. Ees vasakult Paul Sambla, Toronto Eesti Maleklubi juhatusliikmed Helmut Aavik ja Jüri Elken, Heikki Novek. Tagareas Justin Bartlett, Allan Metsalo, Toivo Pajo. **Foto: I. Lillevars**

Spordimärkmeid

USA-s on viis aastat jagatud kuulsa Jesse Owensi auhinda, mille saab maa parim kergejõustiklane. 1986. aasta eest sai auhinna Jackie Joyner, naiste maailmarekordi püstitaja seitsmevõistluses, ainuke maailmas, kes on ületanud 7000 punkti raja. Temale järgnesid kiireim naissprinter Evelyn Ashford ja kolmikhüppaja Mike Conley.

°

Oli veel üht-teist erinevat, kuid jaanuaris 1941. jõuti esimeste kontroll- ja sõprusmängudeni. Esimestest meistrivõistlustest võttis osa ainult kolm meeskonda: Tallinna „Dünamo" ja „Spartak" ja Narva „Dünamo". Meistritiitli omandas „Tall. Dünamo" lisaajal löödud väravaga. Koosseisu kuulusid: Rauk, Jürgens, Karm, Saar, Koort, Raie, Uukkivi, Jõers, Koorit, Veideman, Jensen ja Ruul.

Lumesajust hoolimata suutsid näidata häid aegu naiste maratonijooksu võistlustel Jaapanis Lorraine Moller Uus-Meremaalt (2:30.40) ja Lisa Martin Austraaliast (2:30.59).

°

Kreekas on astutud mitmesuguseid samme, et teoks teha 1996. aasta mängude organiseerimise plaanid. Loodi sptsiaalne 27-liikmeline valitsuskomisjon, kuhu kuuluvad ministrid, poliitikud ja maa olümpiakomitee liikmed. Kreeklased on lubanud spordirajatisi rekonstrueerides rahaga mitte kokku hoida, et veenda Rahvusv. Ol. Komiteed lõplikult Ateena „seaduslikus" õiguses tähistada kaasaegsete olümpiamängude 100. aastapäeva nende sünnimaal. Ateena Staadion mahutab 80 tuhat pealtvaatajat.

EERIK LAIDSAAR

NOORSÕDUR PENSION 20.

JUTUSTUSI SÕDURIELUST

— Ah see... Sõduri nägu muutub taas laiaks muigeks. Kuid samas on ta järsku surmtõsine. Hirmunud pilgul enda ümber ringi vahtides, nagu võiks teda lähema puu tagant tabada karistus tähtsa riigisaladuse reetmise eest, lausub sõdur talle trobikonnana järgnenud naistele poolsosinal:

— Ega seal Anvelt üksi ei ole. Seal on Pöögelmann ka!

— Nii hullu, või see kah!

— Noojaa, eks need ole ju kahekesi ikke mestis, mõistab kohe üks teadjam naine.

— Eks jah, sellep' meie Ruudi ütles — ta tuli äsja sepalt — et küllap nüüd vist mõni suurem lind käes on, keda rongiga ei juleta saatagi. Et vist on Anvelt ise ja näe — nüüd tulebki välja, et on Anvelt ja veel Pöögelmann kah!

— Jaajah. Pöögelmann on kah.

— Aga mispärast neid siis raudteel ei viida? uudishimutseb üks naisi. Sõduril pole vaja sellele vastata, sest teine naine täidab selle ülesande ise:

— Rumal. Põrandaalused võivad ju rongi õhku lasta või raudtee ära lõhkuda. Egas need midagi pühitse, kui oma ninamehed hädas on!

— Jaajah. Ei need pühitse küll, see on tõsi, lisab sõdur ja jätkab teekonda.

Voor aga veereb ja veereb. Tüki aja pärast on sõdur teistel taas järel ja matk jätkub endise tempoga, kuni jõutakse Jägala mõisa. Seal veetakse puur avarale rohumaale, rakendatakse hobused lahti ja meeskond asub puhkusele. Lahke näoga sõdur võtab hobused suukõrvalt ja liigub nendega üle jõe laagri poole, kuhu marssiv pataljon juba paar tundi varem pärale saabunud.

Ei ole too kummaline ratastelveetav maja India tempel, leopardipuur ega kroonu tsirkus. Ei ole seal sees ka Anvelti ega teisi temataolisi linde. Puur on Inseneripataljoni postituvide baas ja elanikud on kõige süütumad tuvid.

Lahkenäolise sõduri nimi aga on Pension. Jüri Jaani poeg Pension.

3.

Elu laagris kihab sel suurel kolimisepäeval otsekui sipelgapesas. On ju laager alles veel valmimise staadiumis ja lõplikult hoonestamata. Seepärast on noorte kompanii sunnitud asetuma endisesse mõisaküüni, mis seest vastavalt kasarmunõuetele ümber ehitatud. Peale selle on suure küüni läheduses veel mingi vana, väike küün, mille ühes otsas on latrid väeosa neljale hobusele ja teises — eluruum kuuele inimesele, kes kuuluvad pataljoni töökompanii koosseisu või on sinna juurde komandeeritud laagriajaks.

Kõik oleks ilus ja hea ja esimesed laagrimuljed saaksid igaühele kaunid, kui poleks seda igivana tarksõna, mis ütleb: inimene mõtleb, Jumal juhib.

Järgmisel päeval nimelt sajab. Veel järgmisel ja kolmandalgi. Tinana katavad tuhmid vihmapilved taevast, nõristades küll hookaupa jämedat, küll pidevat uduvihma, muutes poriväljaks iga kuivemagi koha ja ojaks iga kraavikese või nire.

Hiljuti nii uljalt laagrissemarssinud meeste näod venivad pikaks. Mis rõõmu võibki üks aus ristiinimene tunda Jumala ilusast loodusest, kui tal, sel inimesel ikka, pole kuiva kohta hamba allgi?

Pahim lugu on neil, kes elavad väikses küünis. Katus on sel ehitisel kord küll peal olnud, kuid praegu on sellest säilinud veel vaid viiskümmend protsenti auke ja teist samapalju roovlatte ning pehastanud õlgi. Mehed on püsti hädas — esimesel õhtul seati sisse suure hallooga. Puust tehti voodid — materjali selleks piisas, riiulid ja nurka tekkis ühisel jõul isegi midagi kapi taolist. Samuti on platsis kahekümnenda sajandi kultuurisaavutised — laual hundab neljalambiline raadiovastuvõtja ja nurgas häälitseb grammofon.

Uustulnukaid on küünis neli — kaks elavad seal juba mõnda nädalat. Need neli on: Tartu poiss Sookael, keda hüütakse Sobiks, saksa poiss Eberhard Löör — kuskilt Vaivara või Sillamäe kandist, kingsepp Antsperk ja Jüri Pension. Viimane on võtnud ligi ka oma viiuli, mis uhkelt küüniseinal ripub.

Teise laagripäeva hommikul, kui mehed läbi katuseaukude allalangevate vihmatibade all ärkavad, nendib Pension, et mainitud augud ventilatsiooniks ju väga hästi sobivad, kuid vihmase ilmaga liigsed on. Ja kuna üks auk just tema voodi kohal asetseb, võtab ta oma sõduri-vihmakuue ning ehitab sellest oma voodi kohale baldahhiini. Nüüd on Pensioni magamisase kaitstud ja mehe tuju muutub taas rõõmsaks — nagu alati.

(Järgneb)

Ki

Artikkel k Timmas'es

Rubriigi all „Living in Can majandusalane ajakiri „Inves numbris artikli kunstnik Osvald kärbitud kujul allpool ära toom

„Paljud Kanada eesrindlikud kuntsnikud ei ole siin maal sündinud. Üks sellistest on Eestis-sündinud kunstnik Osvald Timmas, kes on praegu „Vesivärvidega maalijate seltsi Kanadas" president.

Timmas on akvarellide-maalijana üks mõjukamaid selles zhanris ja arvatavasti oskab seda kunstiharu vähemalt sama hästi kui keegi teine maailmas.

Timmase tööde keskpunktiks on looduse arengu ja protsesside kujutamine; tema arvates on inimene ainult üks aktiivne osa loodusest, kus väiksed organismid ja eluvormid ikka veel mängivad otsustavat rolli.

Timmas sai oma hariduse Tartu ülikoolis, kus ta peaõppeaineks oli majandusteadus. Kuid ta õppis ka kunsti ning hiljem jatkas sel alal oma õpingiud Rootsis. Sealt tuli ta aastal 1952 Kanadasse. Tõsisemalt hakkas ta kunsti alal tööle 1957. aasta jooksul, samal ajal kui ta veel töötas täie ajaga ühes Kanada firmas süsteemide-analüüsi alal.

Ta oli ikka veel ainult vaba-aja kunstnik, kui ta 1967. aastal valiti „Ameerika vesivärvide-kunstnike seltsi" liikmeks, olles tol korral alles teine kanadalane, kes selle au osaliseks sai. Aastal 1972 valiti Timmas „Kuningliku Kanada Kunstiakadeemia" liikmeks. Veidi aega hiljem hakkas Timmas täieajaliseks kunstnikuks. Algul tegi ta oma töid ka õlivärvidega ja akrüülvärvidega, kuid nüüd töötab ta ainult akvarellikunstnikuna. Ta on leiutanud mitmed uued vesivärvide-tehnikad ja akvarelli-maalimise viisid. Ta on võtnud kasutusele uusi kemikaale, mis paberit ei kahjusta, ta on külmetanud vrve paberile, kasutanud jääkristalle mis kuival paberil paistma jäävad, eksperimenteerinud vedelainetega nagu lõss (skim milk) ja dzhinn, pressinud värve paberile tagantpoolt ja leiutanud roostetoonid, mis päikese käes ei pleegi.

Nii palju nagu Timmase maalid kujutavad elu väikeosi, otse molekulideni minnes, nii tunneb ta ka huvi selle menetluse vastu, mis jäädvustab vesivärve paberil." Vesivärvid moodustavad paberipinnasel uputuse, mida kunstnik peab piirama, kontrollima," ütleb Timmas. „On võimalik simuleerida loodust, lasta värve paberile nagu vihm langeb maapinnale — kui lähete välja peale äikesetormi, näete

ILMUS

SAARLASTE ÜHING TORONTOS 1956—1986

Hind $5.— pluss saatekulu 50¢

Ees vasakult Paul
üri Elken, Heikki
Foto: I. Lillevars

shford ja kolmikhüppaja
nley.

o

ajust hoolimata suutsid
äid aegu naiste maratoni-
õistlustel Jaapanis Lor-
foller Uus-Meremaalt
ja Lisa Martin Austraa-
0.59).

•

s on astutud mitmesugu-
me. et teoks teha 1996.
ngude organiseerimise
Loodi spetsiaalne 27-liik-
alitsuskomisjon, kuhu
ministrid, poliitikud ja
impiakomitee liikmed.
ed on lubanud spordira-
nstrueerides rahaga mitte
ida, et veenda Rahvusv.
iteed lõplikult Ateena
kus" õiguses tähistada
sete olümpiamängude
päeva nende sünnimaal.
aadion mahutab 80 tuhat
ejat.

n. pole kuiva kohta

kes elavad väikses
sel kord küll peal ol-
st säilinud veel vaid
ke ja teist samapalju
l õlgi. Mehed on
tul seati sisse suure
did — materjali sel-
ka tekkis ühisel jõul
amuti on platsis ka-
risaavutised — laual
iovastuvõtja ja nur-

s neli — kaks elavad
Need neli on: Tartu
akse Sobiks, saksa
kuskilt Vaivara või
p Antsperk ja Jüri
ud ligi ka oma viiuli,
b.

ikul, kui mehed läbi
vihmatibade all är-
et mainitud augud
hästi sobivad, kuid
Ja kuna üks auk
seb, võtab ta oma
ab sellest oma voodi
on Pensioni maga-
u muutub taas rõõm-

(Järgneb)

kirjandus • kunst • muusika

Artikkel kunstnik Timmas'est

Rubriigi all „Living in Canada" avaldab Torontos ilmuv majandusalane ajakiri „Invest Canada" oma veebruarinumbris artikli kunstnik Osvald Timmas'e kohta, mille veidi kärbitud kujul allpool ära toome.

Paljud Kanada eesrindlikud kuntsnikud ei ole siin maal sündinud. Üks sellistest on Eestis-sündinud kunstnik Osvald Timmas, kes on praegu „Vesivärvidega maalijate seltsi Kanadas" president.

Timmas on akvarellide-maalijana üks mõjukamaid selles zhanris ja arvatavasti oskab seda kunstiharu vähemalt sama hästi kui keegi teine maailmas.

Timmase tööde keskpunktiks on looduse arengu ja protsesside kujutamine; tema arvates on inimene ainult üks aktiivne osa loodusest, kus väiksed organismid ja eluvormid ikka veel mängivad otsustavat rolli.

Timmas sai oma hariduse Tartu ülikoolis, kus ta peaõppeaineks oli majandusteadus. Kuid ta õppis ka kunsti ning hiljem jatkas sel alal oma õpingiud Rootsis. Sealt tuli ta aastal 1952 Kanadasse. Tõsisemalt hakkas ta kunsti alal tööle 1957. aasta jooksul, samal ajal kui ta veel töötas täie ajaga ühes Kanada firmas süsteemide-analüüsi alal.

Ta oli ikka veel ainult vaba-aja kunstnik, kui ta 1967. aastal valiti „Ameerika vesivärvide-kunstnike seltsi" liikmeks, olles tol korral alles teine kanadalane, kes selle au osaliseks sai. Aastal 1972 valiti Timmas „Kuningliku Kanada Kunstiakadeemia" liikmeks. Veidi aega hiljem hakkas Timmas täieajaliseks kunstnikuks. Algul tegi ta oma töid ka õlivärvidega ja akrüülvärvidega, kuid nüüd töötab ta ainult akvarellikunstnikuna. Ta on leiutanud mitmed uued vesivärvide-tehnikad ja akvarelli-maalimise viisid. Ta on võtnud kasutusele uusi kemikaale, mis paberit ei kahjusta, ta on külmetanud värve paberile, kasutanud jääkristalle mis kuival paberil paistma jäävad, eksperimenteerinud vedelainetega nagu lõss (skim milk) ja dzhinn, pressinud värve paberile tagantpoolt ja leiutanud roostetoonid, mis päikese käes ei pleegi.

Nii palju nagu Timmase maalid kujutavad elu väikeosi, otse molekulideni minnes, nii tunneb ta ka huvi selle menetluse vastu, mis jäädvustab vesivärve paberil." Vesivärvid moodustavad paberipinnasel uputuse, mida kunstnik peab piirama, kontrollima," ütleb Timmas. „On võimalik simuleerida loodust, lasta värve paberile nagu vihm langeb maapinnale — kui lähete välja peale äikesetormi, näete seda protseduuri. Vesi tungib puuse, isegi kividesse — mis mind huvitab on saada maksimaalset tagajärge vee- ja vesivärvidega töötamisel — vesivärvid on loomulik kunstimeedia."

Timmase töid on välja pandud rohkem kui 40 gallerii, muuseumi ja avaliku kollektsiooni-saali seintel, rääkimata veel erakogudest üle terve maailma.

Möödunud aastal oma ametikohustuste raames kui Kanada vesivärvidega maalijate seltsi esimees võttis Timmas osa ka selle seltsi juubelipidustustest Ontario Majas Londonis. Ning nüüd on üks akvarell Kuninglikus Kollektsioonis Windsori lossis Osvald Timmase maalitud.

Eesti Kunstnike Koondis Torontos (E.K.K.T.) 32. aasta-peakoosolek, 3. märtsil 1987. Vasakult paremale eesreas: J. Tanner, K. Käärid, S. Soovere, E. Milvek; tagareas: A. Vomm, S. Veidenbaum, H. Herman, M. Järve, E. Relvik. Foto: Indrek Järve

Stella Kerson — EKK presidendiks ja esimeheks

Toimub järjekordne „Seitsme Kunsti nädal"

Pühapäeval, 15. märtsil toimus Eesti Maja kohvikus Eesti Kunstide Keskuse (EKK) aastapeakoosolek. Kohal oli 17 liiget, kes kinnitasid möödunud tegevusaasta aruanded ja kaalusid plaane, kuidas eesmärgiks oleva kunstimuuseumini jõuda. Koosolekut juhatas Ene Martens, protokollis Sven Ehvert.

1985/86. aasta tegevusaruande esitas Stella Kerson. Sellos oli kolm kontserti (Armas Maiste, noorte solistide ja Tiiu Haameri kontserdid), muusikavõistlused Margit Viia ja Evi Hainari korraldusel. Dets. 1985 moodustati 16-liikmeline kunstimuuseumi aktiivkomitee Ülemaailmse Eesti Kunstikollektsiooni loomiseks; see täienes Otto Puusta 30 graafilise tööga (saadud Rain Rebase vahendusel). Toimus EKK tuluõhtu (Valve Kivilo dzhässballeti õhtu). Ontario kultuuriministeeriumi poolt hinnati aumärgiga Stella Kersonit ja Abel Leed. Toimus Esto Valley finantsaktsioon hüpoteeklaenu likvideerimiseks, moodustati metseenide grupp, kes lunastas $92.000 suuruse võla.

Kassaaruande esitas laekur Toomas Koger. See näitas sissetulekute poolel $19.054, kulutusi $17.398, jättes ülejäägi $1.655. Varanduste seis 31. aug. 1986 oli $176.915, sellest Esto Valley $136.747 ja kunstikogu $26.726. Siserevisjoni komisjoni protokolli esitas E. Leetma; välisrevidendi haiguse tõttu lükati kinnitamine edasi, kuid võeti vastu esitatud kujul.

Järgmise tegevusaasta (algas 1. sept. 1986) kavas, millest mitu punkti juba teostatud, oli L. Saarepera kunstiloeng, Vera Viiu Alliku kontsert. Ning novembris EKK ülemaailmse kunstikollektsiooni hoiuruumi väljaehitamine ja sisustamine varahoidja Hella Vallneri majas. Detsembris moodustati muuseumi valikkogu; see täienes Ruth Tulvingu, Kai Kääridi ja Oss Timmase suuremõõtmeliste maalidega. Oldi kaastegev kultuurivaramu kontserdi korraldamisel, kus EKK esitas valiku kunstimuuseumi varadest ja muusikamuuseumist P.P. Lüdigi arhiivis olevad materjalid. Mais on ette nähtud EKK kunstikogu pildistamine, kataloogiseerimine ja kaardistamine, augustis eesti kunsti ja rahvakunsti suvekool „Seitse kunsti".

Alanud aasta eelarve oli koostatud tasakaalus $26.700, kus suuremaks sissetulekuks olid annetused Esto Valley'le ($10.000), suuremad väljaminekud Esto Valley'le ($11.000); stipendiumeiks on ettenähtud $1000.

Valimistel valiti eksekutiivjuhatusse Evi Heinar, Juta Ilves, Stella Kerson, Linda Leetma, Peeter Märtin, Vaike Sägi, Jüri Tamm, Margit Viia ja Hans Westerblom, neist presidendiks Stella Kerson.

Usalduskogusse Sven Ehvert, Heino Kasak, Stella Kerson, Toomas Koger, Abel Lee, Ene Liis Martens, Tõnu Parming, Jaan Roos ja Oss Timmas, usalduskogu esimeheks Stella Kerson.

Kultuurifondi esimeheks dr. Jüri Daniel, liikmed: dr. Karl Aun, Lembit Avesson, dr. Ivar Ivask, Stella Kerson, dr. Alfred Kurlents, Abel Lee, dr. Vello Soots, Lydia Vohu-Viksten, sekretäriks Elsa Vellner.

Kunstikomitee esimeheks Oss Timmas, kuraatoriks Juta Ilves.

Revisjonikomisjoni Eduard Leetmaa, Helge Kurm ja Ada Tikovt.

Eesti Kultuurimuuseumi mõtte üle rääkis S. Kerson pikemalt, selgitades kultuurivaramu konverentsi mõtteid, kus arutati

Stella Kerson.

arhiivide probleeme ja kuidas lahendada kunstimuuseumi probleemi. Asukoha arutlusel märgiti oma talu, Esto Valley't, Eesti Maja. Tartu College'il pole praegu mingeid plaane, kuna käsil on õppetooli laenude tasumine. Kuna Eesti Majas ei näi midagi juhtuvat, siis tuleb minna edasi Esto Valley programmiga, oodates samal ajal, mis ülejäänud organisatsioonid mõtlevad teha.

Ideaalne oleks kui muuseum asuks linnas, kuid on vaja kunstigaleerid, arhiive, raamatukogu jm., mis ei anna sissetulekut, vaid tuleb kellegi poolt välja maksta. Üürikorras pole võimalik selliseid asutusi majandada. EKK ootab ja hoiab oma Esto Valley't. Maal on võimalus rahvakunsti viljelemiseks, kuna linnas puudub ka võimalus muinasküla ehitamiseks. Linna eeldus on see, et see on kõigile kättesaadav.

Esto Valley on maakoht. Annetusi on vaja $67.000 tasumaks $98.000 suurust ilma protsendita obligatsiooni. Tänavu oleme ootel, mis eesti ühiskonnas tehakse; samal ajal EKK mõtleb oma projekti sisule, algab tööde pildistamine ja raamimine. Samuti alustatakse muusikamuuseumi sisustamisega. Pärast P.P. Lüdigit on kavas L. Juhti, K. Raidi, N. Järvi kohta materjalide kogumine. Suvisel „Seitsme kunsti" nädalalal hakatakse uurima kandle ehitamist ja kutsutakse ekspert, kes valmistaks mudeli muinasküla. Kokkuvõttes on käesoleva tegevusaasta kaval kolm osa: füüsiline objekt, muuseumi sisu töötlemine ja tegevusprogramm suvistel „Seitsme kunsti" päevadel.

Sõna võttis E. Timusk, soovitades mõtet viia rahva hulka, et meil on vaja midagi suuremat rajada, mille üle meie noored võiksid olla uhked. Mai Järve rääkis rahakogumise probleemidest. Ene Martens arutles, kuidas kõiki küsimusi koondada ühte fookusse ja kas poleks tulevikus koguni kõne all mingi Balti Keskuse loomine.

S. Kerson täiendas oma seisukohta Eesti Maja üle muuseumina, teades et eesti noored peavad vajalikuks Eesti Maja müümist ja uue ehitamist põhjapoolsesse linnaosasse, milline hoone täidaks kõik vajadused. EKK-l on tulumaksuvaba staatus ka oma ehitamise loaga, kuid seni pole keegi nende ettepanekuid arvestanud.

Dr. K. Aun hindas mõtet senise Eesti Maja müümiseks ja uue ehitamiseks, mis paneks meie ühiskonna mõtted liikuma millegi suurema suunas, misjärel koosolek lõpetati.

H

ILMUS

SAARLASTE ÜHING TORONTOS 1956—1986

Hind $5.— pluss saatekulu 50¢

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat „VABA EESTLAST" — sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!

Kus on Anton Raadik?

Üleskutse rahvuskaaslastele

„Aastad möödun'd, aastad läinud — vanemaks oleme käinud, kus mälestusi kogunud palju, millised säilinud, nagu kalju", eriti nooruspõlvest meie iseseisvas Eesti Vabariigis! Tolleaegsed noorukid poisid-tüdrukud on tänapäevaks paguluses jõudnud vanusesse, kus järjest sagedamini vaadatakse üle õla minevikku, meenutades sünnimaad, seal veedetud kuldset lapsepõlve,mängukaaslasi ja sõpru — enne sõda! Kus nad on nüüd need kunagised mängusõbrad, üleaedsed, naabrid ja koolikaaslased? Kas puhkavad nad enda viimast und kusagil Siberi lõpmatuil lagendikel, kuhu neid küüditati nii jõhkralt venelaste poolt, või langesid rinnetel, olles mobiliseeritud kahe, erineva okupandi poolt?

Kui paljud aga jäi teadmata kadunuks n-n „Tsehhi põrgus", „Oppelni kotis". Saksamaa linnade õhupommitamistel, või Läänemere voogudes — jääb vist ajaloo igaveseks saladuseks. Statistikute umbkaudsete andmete varal kaotasid eestlased Teise maailmasõja tagajärjel üle 300.000 inimese, mis on võrdlemisi suur kaotus väikerahvale! „Oli ju sõda, kus enamus maailma rahvaid kannatas selle verevalamise ajal", ütlevad vabandavalt assimileerumise võrgus siplevad kunagised rahvuskaaslased oma erinevatel asukohamaadel Lääne-poolkeral, mis on kull teatavaks lohutuseks leinajatele, kuid tragöödia rahvale, kelle esivanemad asusid Läänemere kallastele juba tuhanded aastad tagasi. Lisaks eelmainitule on pagulusse pääsenud rahvuskaaslaste hulgas võtmas hoogu kadumised, eriti Ameerika mandril, kus nii mõnedki isad-emad, pojad-tütred, või onud-tädid, ehk sugulased on tahtlikult või kogemata sattunud suurlinnades miljonite elukeerises rahvaste sulatuspotti, leidmata teed tagasi meie organiseeritud ühiskondadesse!

Üks taolistest on meie kunagine suurpoksija Anton Raadik, kellest puuduvad igasugused andmed-jäljed viimase 25 aasta vältel, nagu allakirjutanu pettumuslikult on võinud kogeda. Isegi A. Raadiku soomlannast abikaasa Terttu ja nende täiskasvanud poja Kare otsingud on jäänud tagajärjeta. Nad sooritasid Rootsist pikema laevamatka New Yorki, kuid tulemusteta, kuigi elame tänapäeva tsivilisatsiooni haripunktil, mil „kompuuter" avastab mahukas heinakuhjas nööpnõelakese mõne sekundiga! Juhul, kui kadunud oleks tavaline Juku-Miku, või Anni-Manni, siis jäänuks see peamiselt ikkagi perekondlikuks probleemiks ja leinaks — Anton Raadik aga oli vähemalt spordimaailmas küllaltki tuntud ja hinnatud mees, kes, võrsunud kasinates oludes, saavutas püsiva, higistava treeningu tulemusena kuulsuse mõlemal pool Atlandi ookeani, esindades meie väikese Eesti sini-must-valget, kellele olid uhked tuhanded spordihuvilised nii kodumaal kui väljaspool riigi piire, juubeldades tema võitude puhul.

Sündinud Lõuna-Harjumaal 15 jaanuaril 1917.a. Raikülas, siirdus ta pärast algkooli Tallinna, alustades õpingutega Tööstuskoolis, mille lõpetas 1938.a. mööblitehnikuna. — 1933.a. astus ta Tallinna Poksiklubi kursustele, kus treener Nigul Maatsoo juhtimisel algas poksikunsti saladustega tutvunemine; 1934.a. Eesti meistrivõistlustel kaotas ta vanameister L. Nieländer'ile kergekeskkaalus, jäädes kolmandaks. 1935 ja 1936.a. meistrivõistlustel osutus ülepääsmatuks komistuskiviks keskkaalu siirdunud Raadikule vanameister A. Reinke, kes oli selle kaalu valitsejaks 1932-1936 aastatel, lüües mõlema käega üliraskeid haake, millised harva jätsid vastase lõpuroundini püsti. — 1937.a. aga algas Raadiku poksikarjäär, mil enam ei tulnud maitsta kaotusekibedust, väljaarvatud EM võistlused Milaanos, kus ta võitis ühe ja kaotas teise matshi.

1939.a. EM võistlustele Dublinis saatis Eesti neli meest, K. Käbi ja M. Linnamägi kaotasid juba eelringis, neist esimene ägedas matshis Euroopameister Czorteki vastu, kus Käbil purunes kulm ja põsenukk sai vigastada poolaka peaga löömise tagajärjel.

Linnamägi kaotas punktidega hilisema hõbemedali pärinud itaallasele Lazzarile. Harald Kanepi kergekaalus saavutas ühe võidu teise järel, kuni finaalis kaotas sakslase Nürnbergile, nagu N. Stepulov paar aastat varem Milaanos, kuid hõbemedali tõi temagi koju. Raadiku võistlused algasid siis, kui teistel olid need enamuses juba lõppenud. Loos viis ta vastamisi soomlase V. Suhoneniga, keda asjatundjad pidasid kindlaks kaaluvõitjaks, ja kes eelmisel päeval oli löönud kardetud sakslase Baumgarteni üllatuslikult 2-el roundil knokki.

Raadik-Suhonen'i võistlust peeti turniiri üheks paremaks, kus vennaarmastust ei tuntud, mil löödi kuis jõuti ja nii sageli kui osati — kuni kolmanda roundini, kus hakkas ilmnema eestlase ülekaal ja võit. Järgmiseks vastaseks osutus inglane Davies, keda tabas teisel roundil Raadiku vasak lõuahaak, mis viis inglase põrandale. Pärast hoidus ta peamiselt ainult kaitsesse, kaotades matshi.

Finaalis kohtus Raadik poolaka Pisarskiga, keda oli võitnud juba varem Eesti-Poola maavõistlusel Tallinnas; see hoidus põiklemiste ja sukeldustega eestlase tugevatest löökidest eemal, andes Raadikule kerge võidu ja Euroopameistri tiitli, mis määras teda ka selle mandri koondmeeskonda Ameerika vastu. A. Raadik, kes teenis sel ajal Eesti kaitseväes sundaega Auto-Tanki rügemendis, olles saanud EM võistlusteks erakorralist puhkust, pidi nõutama selleks pikendust, mida ka meie Kaitsejõudude staabist telegrafi teel võimaldati. Euroopa-Ameerika kontinentide vahelise võistluse Chicagos võitsid jänkid, kus ka Raadikul tuli vaieldav kaotus vastu võtta neegerpoksija Reeves'ilt, nagu ka kärbeskaalus soomlaste esindajal ja meie spordipublikule tuntud Olly Lehtinenil.

Sügisel alanud Teine maailmasõda takistas rahvusvaheliste spordivõistluste jatkamist, kuid venelaste esimese okupatsiooni ajal jäi Raadik võitmatuks Tallinn-Leningradi linnavõistlusel, samuti hiljem Moskvas toimunud üleliidulistel tshempioni-võistlustel, kus ta lõi knokki Aleksandrowski 8-al roundil,

Anton Raadik

Zagurutsenko 4-al ja Kanulkini 8-al, võites tiitli.

Sakslaste okupatsiooni ajal õnnestus tal 1943.a. algul pääseda üle lahe Soome, kus peatselt ühines elukutseliste poksiringkondadega Victor Smedsi ja R. von Bell'i juhtimisel, jättes jumalaga amatöörpoksiga, kus oli võistelnud 10 aasta jooksul 130 korda, võites 118, neist 87 kodega. Profipoksijana oli Raadikul kõik eeldused edasijõudmiseks, olles alati julgelt agressiivne, kiire ja halastamatu vastaste suhtes, keda vasardas pidevalt raskete löökidega, omades ise võrdlemisi hea kaitse. — 1943 ja 1946 aastate vahemikus ta sooritas Helsingis, Stockholmis, Göteborgis ja Kopenhaagenis 16 võistlust, võites neist 11 ko-ga, 2 punktidega, viigistades ühe, kaotades kaks, neist ühe vigastuse tõttu. Ta ei suitsetanud ega tarvitanud alkoholseid jooke, pühendades enda vaba aja treeningutele, millised tulemused peegelduvad tema võistlustabelis.

Pärast oma viimast võistlust Euroopa mandril 12-al aprillil 1946.a. Stockholmis, kus ta saatis „öökikute riiki" Fred Price 4-al roundil, „purjetas" Raadik üle Atlandi, kus 7-al juunil kohtus Chicagos Frankie Pintarioga, kelle lõi knokki juba 1-el roundil. Kuni aasta lõpuni oli ta sooritanud Chicagos 9 võistlust, võites 7, neist 6 ko-ga, kaotades vigastuse tõttu Jimmy Fieldsile ja tolaegse maailmameistri, või selle aspirandi Jack La Mottale.

1947.a. oli Raadik juba Chicago poksiringkondades tuntud mees, pühitsedes oma 30. sünnipäeva. Aasta jooksul võitis ta 6. korda, neist 5 ko-ga, kaotades 3-el korral, neist ühe tollaegse Euroopameistri ja hilisema maailmameistri prantslase Marcel Cerdan'ile, kus eestlane domineeris 7-ast roundist lõpuni, lüües kuulsa vastase kolmel korral põrandale, ja pidi aga leppima punktikaotusega. Cerdani kerges ülekaalu tõttu esimese 6 roundi vältel. Täiesti loogiline olnuks uue tasuvõistluse korraldamine, mida aga manager Ed. Stevenson ei organiseerinud.

1948.a. jatkus Ratsi, ehk „Balti pühvli" edu, nii nagu ajakirjanikud teda olid hakanud kutsuma; ta võitis 9, neist 6 ko-ga, 3 punktidega, kaotades 2, kusjuures ta Johnny Hornele kaotuse revansheeris kaks kuud hiljem samuti punktivõiduga.

1949.a., olles nähtavasti vahetanud manageri Sam Buxbaumi ja hiljem Tom Walshi näol, mil senised võistlused olid peamiselt toimunud U.S. idarannikul, eelkõige Chicagos, kuid ka New Yorgis, Bostonis ja Clevelandis, viisid edaspidised võistlused Raadiku juba Honolulu, San Francisco, Grand Rapidi, Rochesteri, Wichita ja Indianapolise linnadesse, kus võitis 6-st 4 ko-ga, 2 punktidega, viigistab 1 ja kaotab 2-le.

1950.a. Chicago poksipublik ei näe enam oma kunagist „Balti pühvlit", kelle võistlusmatkad viivad teda Kansas City, Buffalo, El Paso, Toledo, Akroni, Corpus Christi, Spokane, Portlandi ja Detroiti, kus võidab 5 ko-ga, kuid kaotab 4 punktidega, mis näitab vormi langust, või reisiväsimust, kus sõites ristirästi läbi Ameerika, puuduvad korralikud treeningvõimalused. Näeme ühe tamme langust, kelle juured pärinevad meie sünnimaalt Eestist.

1951.a. võime lugeda ainult kolmel korral Raadiku võistlustest. Ta võitis Salt Lake Citys 9-al roundil Ron Whittle koga, kaotas aga punktidega 10-ne roundilise matshi Garth Panterile samas linnas kolm nädalat hiljem. Kaks kuud möödub, kuni Rats ilmub nähtavale Miamis, kus lööb 2-el roundil knokki Danny Nardico, 1952. a. astub ta jällegi poksiringi Boise linnas, Idaho osariigis, kus 1. maikuu päeval kohtub teistkordselt Garth Panteriga, üritades nähtavasti revanshi, kuid on sunnitud 10-ne roundilises võistluses ka seekord leppima punktikaotusega, mis teadaolevate andmete põhjal jäi arvatavasti tema viimaseks matshiks.

On ju võimalik, et eeltoodud Raadiku võistluste loetelus esineb vigu ja puudusi, millised andmed kogutud paljude aastate jooksul Kanadas ja USA-s, kus suureks abiks on olnud Tallinna endine „Estonia" jalgpallur Jaan Sepp, kes Rootsis paguluspäevadel muutunud poksifanaatikuks, omades nimekatest poksijatuusadest arvukalt ajalehtede väljalõikeid, filmirulle oma mahukas arhiivis, millised viivad meid tagasi Dempsey-Tunney ja nende eelkäijate poksivõistlustele selle sajandi algupoolel.

1956 ja 1957 aastatel, otsides Chicagos meie kunagist „Balti pühvlit", kohtasin arvukalt ameeriklasi, kes teda mäletasid kui ühte „Great fighter'it", lisades aga kaastundlikult, et alkoholi ja võimalik, et isegi uimastite tagajärjel ta langes kodutu tasemele! Pole ka võimatu, et ta kannatab mälukaotust (amneesia), seda eriti ühel öösel toimunud kallaletungi tagajärjel nelja neegri poolt, kes löömiseks kasutanud pesapallikaikaid, kette ja kumminuie, jättes ta siis mõistusetult kitsale tänavale lamama!

Kas need neegrid olid palgatud kellegi poolt, või tavalised huligaanid, nähes üksiku, purjus mehe näol kerget saaki, on tänaseni teadmata? Mõnede kuulduste alusel ta olevat pärast poksikarjääri teeninud Mississipi jõelaeval, praamidel tekimehena, kuigi omas mööblitehniku elukutse. Arusaamatuks on ka jäänud, kas ta valis selle töö enne või pärast saatuslikku rünnakut neegrite poolt.

Meil on siin eestlaste ühiskondades advokaate, arste, insenere, arhitekte ja teisi haritud mehinaisi, kes eriti Chicago, ehk ka selle ümbruskonnas võiks mõne telefonikõnega ametasutustes selgitada Anton Raadiku võimaliku kadumise põhjuse, eelkõige astudes ühendusse politsei informatsiooni-bürooga.

Olin kirjavahetuses eelmise Chicago Eesti Seltsi esimehe E. Kuningas'ega, kes lahkelt lubas selle mureküsimuse lahendamisel abiks olla, kuid kahjuks varises enne manalateedele. — Kas leiduks meie rahvuskaaslaste ja sporditegelaste hulgas inimesi, kes võtaks väevaks abiks olla „kadunud poja" leidmisel, ehk kes teaksid midagi lähemat tema elukäigust, saatusest pärast 1955. a.? Informatsiooni koordineerimiseks helistada, või kirjutada selle ajalehe toimetus-talitusse märgusõnaga „Raadik", sest vaatamata tema viperustele ja kohati enese võimete ülehindamisele, oma käitumisega ja samuti langusega teenides nii mõnegi endise kaasmaalase halvakspanu, oli ta siiski üks meie rahvusest väljapaistev tippsportlane, inimlikult omaste nõrkustega.

Vanadel kreeklastel oli mõtlemapanev ütlus: „Rahvas, kes unustab oma sportlased, ei väärivabadust", millise tõetera on mitmed rahvused tänapäeval võtnud omale motoks, kaasaarvatud soomlased ja nad on vabad. Kas meie oleme oma vennasrahvast nõrgemad, või halvemad? Ja kui sa Rats juhtud neid ridu lugema, siis tea, et endised TPK kaaslased ja spordihuvilised pole sind unustanud, soovides sinu ümmarguse 70. sünnipäeva puhul pärast tormiseid noorusaastaid edaspidiseks õnne, raudset tervist ja rahulikku puhkust, ükskõik kus sa ka ei viibiks!

JOHNNY

INTRA Independent Travel Retailers Associated
Your Host Travel Agency (1986) Ltd.
EESTLASE REISIBÜROO
MIRIAM ISBERG ANDERSON, C.T.C.
President
Woodside Square Mall, 1571 Sandhurst Circle (McCowan & Finch)
Scarborough, Ontario, Canada M1V 1V2
416-299-2160
Avatud nädala sees 9:30—9:30
laupäeval 9:30—5:30
INDIVIDUAAL- JA GRUPIREISID ÜLE MAAILMA

RATAS
219 DANFO
TORONTO,
465-6251
Täidame täpselt igat liikl prilli-rets
Suur valik lasteraame, spordi kaits
päikeseprillе.
Raamid peamiselt Euroopast, a
Hinnaalandus kaasm
Täidame ka kodumaiseid retsepte

OLD MILL
7 RIVERVIEW GARD
(1 plokk läänepool Jane
TEL. 769-
DAAMIDELE ja HÄRRA
TELLIMISTE

Läti äri
DOWNTOWN WOOL
Aadress: ARCADE BUILD
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän
Queen'ist lõunapool) Postiaadress
Mall", Toronto
Rikkalikus valikus imporditud lõn
lu rätiku lõng. Linaseid materja
SKANDINAAVIAST HUVITA
TÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õp
tage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni

„Deschenes'

(Algus lk. 1)

vastava tunnistuse andnud, kuid ta keeldub sellest rääkimast. Veebruaris 1985 ütles endine USA eriuurimis-komisjoni advokaat John Loftus, et hulk natsi sõjakurjategijaid toodi Kanadasse Briti luureagentuuride poolt. Sest Briti ja USA värbasid Saksamaal võidu aatomiteadlasi ja raketitehnikuid nime all „Project Paperclip". (Operatsioon Kirjaklamber). Kanada valitsus ei taha nüüd sellest rääkida, sest ta kardab suhete pärast oma liitlasmaadega. Ning ülemkohtunik Deschenes olevat leidnud, et aastal 1948 olevat Briti vastuluurele lubatud kõik „sõjakurjategijate" kohtukäigud Kanadas lõpetada. Enne seda olevat immigratsioonieeskirjad olnud „tihedamad", mis endisi

Variatsioon riietusest, mida „ moenäitusel „Kevad 87". Ri

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

Läti ärl
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: **137 Yonge St., „Shopping Mall", Toronto M5C 2A5**

Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

Õpetaja T. Nõmmik Lõuna-Ameerikas

Külastab eesti kogudusi Brasiilias ja Argentiinas

Teatavasti külastas õpetaja T. Nõmmik möödunud aastal Brasiilia ja Argentiina eesti kogudusi, kes pärast õpetaja Ingo Tiit Jaago lahkumist Stokholmi peaaegu kaks aastat tagasi, on olnud ilma eesti õpetajata.

Mulluse reisi üheks tulemuseks oli Argentiina Luteriusu Kiriku nõusolek, et üks eesti vaimulik külastaks neid kogudusi vähemalt kord aastas. Selle nõusolekuga kaasus ka vastav rahaline toetus.

Lühijutuajamisel õpetaja Nõmmikuga selgus, et ta lendab välja 16. märtsil Buenos Aires'isse ja jõuab tagasi Kanadasse 1. aprillil. Peale tavakohaste kiriklike talitustetoimetuste on kavandatud jumalateenistused Buenos Aires'is 22. märtsil ja Sao Paolos 29. märtsil. Argentiinasse jääb õpetaja kümneks päevaks, ülejaanud aja veedab ta Brasiilias.

Õpetaja Nõmmik mainib ka Argentiina Luteriusu Kiriku hiljutist soovi, näha meeleldi eesti vaimulikke teenimas neid kogudusi kaks korda aastas. Paraku oleks see ühele õpetajale liiga koormav ja see probleem tuleks lahendada lähemas tulevikus. Kuni pideva vaimuliku leidmiseni tuleks leida moodus eesti õpetajate reisideks Lõuna-Ameerikasse vähemalt kaks korda aastas. Soovitav oleks ka, et seda kohustust täitvad vaimulikud tunneksid kohalikke olusid. Paraku on sääraseid õpetajaid P-Ameerika kontinendil ainult kolm: õp. Laantee, kes töötab „Ameerika Hääle" juures Washingtonis, õp. H. Laur, kes on Seattle'i eesti koguduse õpetaja ja juba mitut kogudust teeniv õp. Nõmmik Kanadas.

Tuleb ainult loota, et Ameerika ja Argentiina Luteriusu Kirikute abiga oleks võimalik suunata üks eesti vaimulik Lõuna-Ameerikas paiknevate eesti koguduste teenimiseks, kes seda hädasti vajavad.

KÜLASTA ALASKAT
MAALT, MERELT ja ÕHUST!
Lennukil 21. juunil Anchorage'i

Luksusbussis 4 päeva läbi maalilise maastiku, peatusega Denali National Park, Fairbanks, Whitehorse, Skagwaysse.

Ristlejal **Sun Princess** 4 päeva läbi Glacier Bay, Misty Fjordi ja Inside Passage'i, peatudes Ketchikanis ja Sitkas, jõudes Vancouverisse 1. juuliks; Läänerannniku Eesti Päevade alguseks. Piiratud arvul soodustatud hindadega reise saadaval.

Hind oleneb kajutist SUN PRINCESS aurikul. Alates US$1948.00 isikult, kolm kajutis; US$2203.00 isikult, kaks kajutis; US$2869.00 üks kajutis. US$2078.00 isikult, kaks kajutis saadaval äraütlemise korral.

Lähem informatsioon:
Eino Moks (206) 747-0606
International Tour of Bellevue
14339 NE 20th St., Suite C
Bellevue, WA 98007

„Deschenes"

(Algus lk. 1)

Vastava tunnistuse andnud, kuid ta keeldub sellest rääkimast. Veebruaris 1985 ütles endine USA eriuurimis-komisjoni advokaat John Loftus, et hulk natsi sõjakurjategijaid toodi Kanadasse Briti luureagentuuride poolt. Sest Briti ja USA värbasid Saksamaal võidu aatomiteadlasi ja raketitehnikuid nime all „Project Paperclip" (Operatsioon Kirjaklamber). Kanada valitsus ei taha nüüd sellest rääkida, sest ta kardab suhete pärast oma liitlasmaadega. Ning ülemkohtunik Deschenes olevat leidnud, et aastal 1948 olevat Briti vastuluurele lubatud kõik „sõjakurjategijate" kohtukäigud Kanadas lõpetada. Enne seda olevat immigratsioonieeskirjad olnud „tihedamad", mis endisi natse maale sisse ei lubanud.

Sakslasi ei lastud ametlikult Kanadasse enne 1950. aastat, kuid salaja olevat neid siiski sisse tulnud. Pärast 1950. aastat olevat „skriinimise" meetmeid jälle tihendatud, kuid nüüd olevat püütud välja sõeluda kommuniste, mitte natse. Pärast 1955 olevat natsidepüüdmise-regulatsioonid hoopis ära kaotatud. Vahendajaks Briti salateenistustega olevat olnud Kanada suursaadik (High Commissioner) Londonis Norman Robertson. Deschenes' raporti järgi olevat Kanadasse tulnud 71 saksa teadlast kohe peale sõda. Neist olevat 9 vahepeal surnud, 19 ei olevat leitud, 4 on maalt lahkunud, 2 neist ei tulnudki kunagi kohale ja 8 olevat uurimise all. Mis ülejäänutega saab või sai, ei ole öeldud — võibolla on nende hulgas need 20, kes tahetakse otsekohe kohtu alla anda?

Mafiapäälik mõisteti õigeks

NEW YORK (Reuter) — Mafia „boss" John Gotti ja kuus temaga koos kohtu all olnud süüdistatut mõisteti möödunud reedel USA Ringkonnakohtus õigeks.

„Ma ütlesin teile, et ma võidan!" kiitis särav Gotti reportereile, kui terve kohtusaal juubeldas ja plaksutas. Näidates näpuga tühjale prokurörilauale, ütles Gambino — „perekonna" päälik: „Nad tunnevad häbi ja ei tulnud kohale!"

Tema ja ta vend Gene, koos viie „leitnandiga", olid kohtu all kahe mõrva, mõrvaplaanitsemise salanõu, kahe rahaauto tühjaks röövimise, veoautode hõivamise, mängupõrgute pidamise ja liiakasuvõtmise (loan sharking) eest. Kohtuprotsess kestis kuus kuud ja avaldusi tegid 106 tunnistajat.

Kaitseadvokaadid Barry Slotnick ja Bruce Cutler kinnitasid, et kuigi Föderaalne Juurdlusbüroo (FBI) ja teised politseivõimud on nende kliente aastate kaupa jälginud, ei ole nad kunagi juhtunud ühtki mõrva oma silmaga pealt nägema.

Naisprokürör Diane Giacalone, kes on ise itaalia päritolu ja Gottiga samal tänaval üles kasvanud, nõudis talle 40-aastat vanglakaristust, sest „ta mõrvab oma suva järgi ja on asendanud seaduse-võimu toore vägivallaga." Kuid ilmselt on Gotti New Yorgi itaallaste hulgas väga populaarne (vaata ka Mafia perekondade kirjeldusi meie lehe 17. okt. 1986 numbrit) ja zhüriid ei julge teda süüdi mõista.

Sõduriõhtu 1987

Armsad relvavennad!

Kutsume teid kõiki koos sõpradega Sõduriõhtule 87! Koguneme taas Toronto Eesti Võitlejate Ühingu ja Soomepoiste Klubi poolt korraldatavale ühisüritusele Eesti Majja 28. märtsil — jätkama meeldivat traditsiooni ühise perena. Meenutama võitluspäevi ja kinnitama meelt ja südant uuel algaval kevadel.

Kavalises osas esinevad andekad noored helikunstnikud: sopran Evi Valge, keda klaveril saadab Margit Viia ja esmakordselt laiemale eesti publikule akordioni virtuoosid Kathryn ja Ricky Hiir dueti ja soolodega.

Neile lisaks „välgumärgi kasvandikult" Eerik Purjelt päevakohast huumorit.

Sobiva meeleolu ja tantsumuusika eest hoolitseb Georg Iltal orkestriga. Einelaua korraldab pr. Kirss abilistega.

Laudade reserveerimiseks helistada Johannes Kirsipuule (481-5793) või Edgar Marten'ile (241-4050). Koosviibimine toimub suures saalis ja algab kell 7.00 õ.

Nägemiseni — Sõduriõhtul — 1987!

Variatsioon riietusest, mida „Põhjala Tütarde" modellid demonstreerisid moenäitusel „Kevad 87". Riietusesemed olid kas kodus valmistatud, või laenatud moeäridest „The Wardrobe Designer", „Mannequin", „Malibu Sport", „Marileena for Kids" ja „Piret Sarapuu Designs". Foto: T. Säägi

Praost em. Oskar Puhm kõnelemas oma endistele relvavendadele Soomepoiste Klubi JR200 43. aastapäeva koosviibimisel. Paremalt Renate Marten, Edgar Marten, Endel Tigane, Erna Tigane, Vas. A. Tamm. **Foto: H. Oja**

Soomepoisid tähistasid rügemendi aastapäeva

Möödunud laupäevaõhtul tähistas Soomepoiste Klubi Eesti Maja kohviku ruumis soomepoiste liikumise ja JR200 43. aastapäeva omavahelise koosviibimisega. Klubi iga-aastaseks jäänud sündmusest võttis osa üle 60 endise relvavenna ja nende abikaasa, külalistena Suomen Aseveliliitto esimees Veikko Kallio, TEVÜ/KEVÜL esimees Ülo Tamre ja endine väeosa pastor praost em. Oskar Puhm.

Koosviibimise avas esimees E. Marten tervitusega, misjärel E. Ruberg pidas söögipalve, öeldes et ollakse tänulikud kätele, kes need road on valmistanud ja vanematele, kes eesti leiba on sajandeid kasvatanud. Eesti oli austus vilja vastu, nagu austati leiba ja loodust.

Pärast soomepoiste hümni „Teid me tervitame" järgnes praost em. O. Puhmi kõne. Ta märkis, et ollakse tuldud kokku ühise perena, kellele vabadus on hävimatu element. See on Jumalast, kes on loonud maailma, vabastanud selle kurjusest oma poja läbi.

Eesti ajalugu on nagu evangeelium rahva vabadusvõitlusest. Me kasvasime vabas eesti kodus. See armastus pani meid võitlema igal rindel, see pani meid võitlema lõpuni; Tartu ja teised lahinguväljad räägivad meie armastuse suurusest. Kahjuks kaotasime, aga elame ja peame olema õlg-õla kõrval ja vaatama julgelt tulevikku. Vaba Eesti kestab seni kuni me pole lasknud vallutada oma südame kindlust. Me suudame oma kindlusega määrata eesti rahva saatust. Me pole mitte tasalülitatud. Me andsime Soomele oma parima, mida ka marssal Mannerheim hindas. Vennaveri on meie rahvaid sidunud üheks pereks. Ka lahkunud vennad pole surnud, vaid elavad eesti rahva tänulikes südameis ja vaatavad tänagi meie peale öeldes: pidage vastu kuni Eesti on vaba! Täna lehvitame hõisates vabaduslippu meie südame kantsi mälestusvardasse.

Mälestuspalves ta palvetas kõigi langenute eest, misjärel lauldi ühislauluna mälestuslaul.

Kavalises osas bariton Andres Raudsepp laulis R. Uferi „Kuid see mind ei kurvasta", kutsudes refrääni kaasa laulma ka kuulajad. Järgnes R. Uferi (J. Kork) „Südaöine päike", A. Raudsepa (H. Visnapuu) „Porokarjus", noorte patriootilise laulu „Öö pime" ja lisapalana Keath Barrie „Merelind", mille sõnad on tõlkinud A. Raudsepp.

Tervitusi tõid Suomen Aseveliliitto esimees Veikko Kallio ja TEVÜ/KEVÜL esimees Ülo Tamre. Viimane avaldas rõõmu, et soomepoiste ja TEVÜ koostöö on muutunud väga tihedaks. Eesti Vabariigi aupeakonsul Ilmar Heinsoo tervituse andis edasi E. Marten.

Selle järele E. Marten ütles, et täna tähistatakse veel rügemendi pastori O. Puhmi 75. sünnipäeva (sünd. 10. aprillil 1912), kes alati südamega on olnud oma saatuskaaslaste juures, aidates neid oma vaimse juhtimisega ja soovis talle jõudu ning tervist edaspidiseks. Renate Marten ulatas sünnipäevalapsele suure kimbu roose, misjärdl lauldi ühiselt „Ta elagu!" Pärast tervisejooki ütles õnnitletav, et kuna nimi soomepoisid tähendab noorena olemist, nii saab temagi olla oma relvavendade hulgas igavesti noor.

Väheseks jäänud tegevuse juures hinnati sellist koosviibimist sooja entusiasmiga.

H.

Eestlasi pääseb N. Liidust välja!

Meie lehele saadetud kommünikees Kanada välisministeeriumist kinnitatakse et N. Liit laseb tulla Kanadasse 57 inimesel perekondade taasühendamise programmi raames. Inimesed kuuluvad 22-e perekonda ja on osa nendest 42-e perekonna liikmetest, kelle väljalubamist Kanada valisminister Clark taotles N. Liidu välisministri Shevardnadze külaskäigu ajal, möödunud oktoobris.

Välisministeeriumi kommünikeele on lisatud väljalubatute nimekiri, millede hulgas paistavad ka kolm eesti nime olevat (Meri, Kalep, Vaikla). Toome ära nimekirja täies ulatuses, koos perekonnaliikmete arvuga.

1. Bedrossian (3); 2. Volpov (3); 3. Tsirinskaya (1); 4. Meri (1); 5. Kalep (5); 6. Wessosky (5); 7. Gleske (1); 8. Jansons (1); 9. Balciunas (1); 10. Loceriene (4); 11. Kecha (1); 12. Elnitskaya (1); 13. Berkovich (3); 14. Popok (3); 15. Walth (5); 16. Zablotsky (3); 17. Rabinovich Michael (1); 18. Kachanowska (4); 19. Woroniuk (3); 20. Kipnis (1); 21. Butko (3); 22. Vaikla (1).

Lugejakiri

Vastus B. Gordinile

Tahaksin 19. 2. 87 „Vaba Eestlases" ilmunud B. Gordini lugejakirjale vastata, kus K. Põhjakas'e lugejakirja arvustati. B. Gordini lugejakiri ei ole mitte eranooletu, vaid eelistab Iisraeli taielikult.

Praegune Iisraeli riik on vägivaldselt palestiinlasi nende sünnimaalt välja ajanud ja pealegi on enamus praegusest Iisraeli valitsuse liikmetest mitte Palestiinas sündinud, vaid on sinna sisse rännanud ja enamasti Ida-Euroopast!

On teada, et enne ei tule Lähis-Idas rahu kui palestiinlastele on tagasi antud nende oma kodumaa Palestiinas. See ei tähenda mitte, et meie peame õigeks palestiina terroristide tegusid. Kuid terve maailm ei ole nende kaebusi Iisraeli vastu viimase 40-ne aasta jooksul kuulda võtnud ja nende meeleheitlikkus on ehk põhjustanud neid tegusid.

Meie peaksime ka küsima, kus oleks Iisraeli riik, kui tema ei saaks igal aastal miljoneid USA'lt abirahade näol ja veel teisi miljoneid Lääne-Saksamaa käest sõja ajal kaduma läinud juutide varanduste eest.

Iisraeli riik ja riigi juhtkond peaks hakkama aru saama, et nad ei saa loota, et neid paremini koheldakse kui nemad ise teisi kohtlevad.

S. SUURMANN

Lugejakiri

Õnnestunud Vabaduspäeva tähistamine

Kanadasse tuleku algaastail pühitsesime Vabaduspäeva Massey Hallis. Tänavune Vabaduspäeva pühitsemine toimus Massey Halli ees tänaval. See läks rahvusvaheliste TV-kaamerate ja ajakirjanike osavõtul, tänu meie noortele Markusele ja Priidule. Priidu lühikõne oli väga mõjuv. Saime vabalt ja väljult oma viha välja valada ja vaikses leinaseisakus mälestada langenuid. Markus ja Priit — hästi tehtud!

Nüüd veel paar tähelepanekut. Kui mööduja küsis mu lippuhoidvalt abikaasalt lipu päritolu järgi, sai ta selgituseks: See on Venemaa poolt okupeeritud Eesti lipp. Eestimaa on väike, kuid meid on siin palju (Eesti lippude arv ületas teiste lippude koguarvu).

Kõrgeima sini-must-valge lipu hoidjana oli keegi noor „korrarikkuja" roninud „Toronto Sun'i" müügikastile — õnneks eestlased on „Sun'i" soosikud. Ta ühines vahvalt oma noore häälega massi hüüdlausetega, hoides end seega sooja seal kõrgel kibedas tuules. Demonstratsiooni lõpul alla ronides lubas ta ühineda sügisel eesti skautide organisatsiooniga hundupojana.

Teadaanne

Eesti Kunstnike Koondis Torontos 32. aasta- peakoosolek toimus 3. märtsil k.a. Koondise juhatus valiti terves koosseisus tagasi. Kuna koondise esimees Benita Vomm on praegu haiglas, siis juhatas koosolekut abiesimees Ervin Milvek. Uueks toetajaliikmeks võeti vastu Jaak Järve. Koondisel on sel aastal kavas esineda kolme näitusega. Üks neist on zhürii-näitus.

Läänlaste Seltsi peakoosolek

tavalise päevakorraga toimub 8. aprillil 1987. a. kell 7 õhtul Willowdales, 9 Parravano Court, R. Marley elukohas, tel. (416) 223-0080.

Käesolevat teadaannet palume võtta kutsena lootuses, et kõik läänlased nii ligidalt kui ka kaugelt sellest osa võtavad.

Läänlaste Seltsi juhatus

Leinateateid

USA-s New Yorgis suri 10. jaanuaril Endla Saar, sündinud 22. oktoobril 1918 Purtses Virumaal.

USA-s New Yorgis suri 11. jaanuaril Olly Kukepuu, neiuna Luts, sündinud 11. aprillil 1900 Järvamaal.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsent nr. E. 1044

GARDENIA FLOWERS & GIFTS INC.

5165 YONGE ST
WILLOWDALE, ONT.
M2N 5P5
733-4515 733-4516

Teleflora

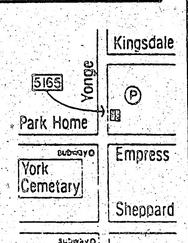

- Park Home Subway juures (avatakse mais 1987)
- Kojuviimine Suur-Torontos ja üle maailma
- Aktsepteeritakse krediit-kaarte

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.

KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA. Räägitakse eesti, lati ja inglise keelt.

Royal LePage Real Estate esindaja

MAIE KAASIK

Tel. kontoris 293-1992
kodus 947-5947

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

736-1170
Kodus 223-0201

AARDVARK FLORIST LTD

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

R. S. KANE LTD.

Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

ARMAST

Vol

Armast sugulast

Linda

leinavad kurbuses

MARGARETA,

Eestlaste poolt eelistatud ja t

MATUS

Matusemaja on üle 115. aast
tot sama perekonna poolt väl
Moderniseeritud avarad ruum
küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas

ROSAR-M
FUNERAL H

T. L. MORRISON

467 Sherbourne St., T
Telefon

histasid tapäeva

ähistas Soomepoiste Klubi nepoiste liikumise ja JR200 oosviibimisega. Klubi iga- võttis osa üle 60 endise lalistena Suomen Aseveliliit- KEVÜL esimees Ülo Tamre m. Oskar Puhm.

allio ja TEVÜ/KEVÜL esimees lo Tamre. Viimane avaldas õõmu, et soomepoiste ja TEVÜ oostöö on muutunud väga hedaks. Eesti Vabariigi peakonsul Ilmar Heinsoo ter- tuse andis edasi E. Marten.

Selle järele E. Marten ütles, et na tähistatakse veel rügemendi stori O. Puhmi 75. sünnipäeva ünd. 10. aprillil 1912), kes alati udamega on olnud oma atuskaaslaste juures, aidates id oma vaimse juhtimisega ja ovis talle jõudu ning tervist aspidiseks. Renate Marten atas sünnipäevalapsele suure mbu roose, misjärdl lauldi hiselt „Ta elagu!" Pärast ter- sejooki ütles õnnitletav, et una nimi soomepoisid tähendab orena olemist, nii saab temagi la oma relvavendade hulgas avesti noor.

Väheseks jäänud tegevuse ures hinnati sellist koosviibimist oja entusiasmiga.

H.

eadaanne

Eesti Kunstnike Koondis To- ntos 32. aasta- peakoosolek imus 3. märtsil k.a. Koondise natus valiti terves koosseisus gasi. Kuna koondise esimees enita Vomm on praegu haiglas, is juhatas koosolekut abiesimees rvin Milvek. Uueks toetajaliik- eks võeti vastu Jaak Järve. oondisel on sel aastal kavas sineda kolme näitusega. Üks eist on zhürii-näitus.

Läänlaste Seltsi peakoosolek

avalise päevakorraga toimub 8. prillil 1987. a. kell 7 õhtul Willowdales, 9 Parravano Court, . Marley elukohas, tel. (416) 23-0080.

Käesolevat teadaannet palume võtta kutsena lootuses, et kõik äänlased nii ligidalt kui ka augelt sellest osa võtavad.

Läänlaste Seltsi juhatus

LILLEÄRI

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST
de koju viimine. LTD

E LTD.
ASUKOHT
ool Steeles Avenue'd)
io M2M 3W9
21-1159

ARMAST

Voldemar Kuusk'e

tema viiendal surma-aastapäeval

mälestab kurbuses

elukaaslane SENNI

ARMAST EMA, VANAEMA, ÕDE JA SUGULAST

Linda Kirik'ut

neiuna PAPPEL

sündinud 22. juunil 1914 Viljandis
surnud 7. märtsil 1987 Torontos

mälestavad leinas

poeg MÄRT abikaasa ja lastega
tütar MAI abikaasa ja lastega
õde HILDA perega
vend ALBERT
OMAKSED kodumaal

Armast sugulast

Linda Kirik'ut

leinavad kurbuses

MARGARETA, MART, MARIE ja TOOMAS

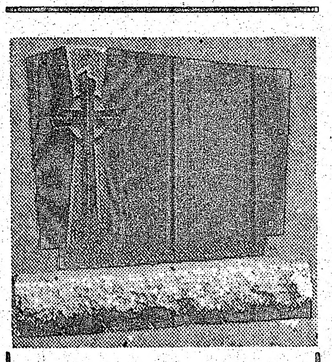

Leinateateid

USA-s New Yorgis suri 10. jaanuaril Endla Saar, sündinud 22. oktoobril 1918 Purtses Virumaal.

USA-s New Yorgis suri 11. jaanuaril Olly Kukepuu, neiuna Luts, sündinud 11. aprillil 1900 Järvamaal.

Tallinnas suri 22. novembril dr. Elmar Jõgar, sündinud 12. septembril 1911.

Stokolmis suri 8. jaanuaril Karin Nylin, neiuna Baumann, sündinud 10. novembril 1899 Hageris.

Rootsis Göteborgis suri 9. jaanuaril Maria Tomander, neiuna Prööm, sündinud 11. oktoobril 1897 Kuusalu-Kaberlas.

Stokholmis suri 9. jaanuaril Adolf Rattik, sündinud 10. aprillil 1920 Tartus.

Stokholmis suri 12. jaanuaril Erik Kalve, sündinud 8. aprillil 1904 Eestis.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

HAUAKIVID

Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

OPTICAL STUDIO Ltd.

R. SCHMID, saksa optik

Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler. Spetsialiseerunud contact lenside alal.

1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd

Tel. 535-6252

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401, 363-4451
Ohtuti 782-0485 või 447-2017

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
TOOME & PEASE
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 korr
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Uus aadress: BELL, TEMPLE,
SUITE 1401, 7 KING ST. E.
TORONTO, ONT. M5C 1A6
TEL. 365-1442

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi
Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 19. märtsil 1987 — Thursday, March 19, 1987

Ristsõna nr. 1350

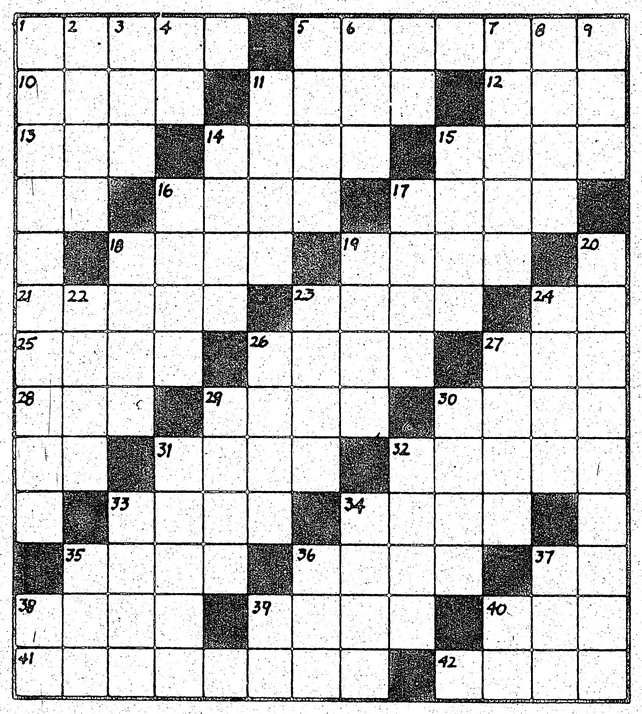

PÕIKREAD: 1. Aadlitiitel, 5. Kalliskivi, 10. Ootamine, 11. Tugev tuul, 12. Teritamisvahend, 13. Kuulus, „laevnik", 14. . . . koldel — Ch. Dickensi teos, 15. Eesti kirjanik Rootsis, 16. Kanga põhikude, 17. Äritsemise koht, 18. Praht, rämps, 19. Leviv haigus, 21. Teatud karistus, 23. Väike veekogu, 24. Asundus Virumaal, 25. Mateeria, 26. Puu, pakk, 27. Number, 28. Idamaine valitsejatiitel, 29. Mitte lahus, 30. Linn Rootsis ja Venemaal, 31. Löök, hoop, 32. Kogu aeg, ikka, 33. Hoiukoht, 34. Endisaegne kaaluühik, 35. Kuulus muistse sõduri varustusse, 36. Vorm sõnast nägema, 37. Noot, 38. Arv, 39. Veiderdaja, 40. Sinul, 41. Saar Lääne-Eestis, 42. Muusikariist.

PÜSTREAD: 1. Politseinik, 2. Väeüksus Vene sõjaväes, 3. Naisenimi, 4. Tema — inglise keeles, 5. Suvine nuhtlus, 6. Nrv, 7. Kooskõla muusikas, 8. Tekib toidupuudusel, 9. . . . -tak, 11. Endisaegne pinnamõõt, 14. Kehaosa, 15. Geomeetriline keha, 16. Tulista, 17. Eesti luuletaja (1861—1907), 18. Koer, 19. Karp, 20. P. Abrahami populaarne operett, 22. Kuju Kanada ajaloost, 23. Võib tuua palju raha, 24. Häige, abistaja, 26. Ühe usu vaimulik, 27. Kartlikud, 29. Vahend vedeliku tõstmiseks, 30. Olustik, 31. Tants, 32. Kuulus viiulikunstnik minevikus, 33. Vahend puulõikamiseks, 34. Nõus, 35. Piljardikepp, 36. Isiklik asesõna, 37. Minul, 40. Noot.

RISTSÕNA NR. 1349 LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Korpus, 6. Kingsepp, 13. Alarm, 14. Roi, 15. Autor, 16. Riks, 17. Moora, 19. Meri, 20. Eve, 21. Loorits, 23. Min, 24. Etsing, 26. Saue, 28. St, 30. Trio, 31. Sven, 33. Am, 35. Aspe, 37. Ahenes, 39. Sai, 41. Kolonel, 43. Ein, 45. Ifni, 47. Lamee, 48. Ette, 49. Niina, 51. Tat, 52. Onuke, 53. Gangreen, 54. Munder.

PÜSTREAD: 1. Kare, 2. Olive, 3. Rakett, 4. Prs, 5. Um, 6. Koor, 7. Iiris, 8. Ga, 9. Sum, 10. Etem, 11. Poris, 12. Prints, 14. Roog, 17. Monopol, 18. Atashee, 21. Liisk, 22. Suvel, 25. Sra, 27. Een, 29. Masing, 32. Neetud, 34. Mafia, 36. Elate, 37. Anet, 38. Sitke, 40. Inin, 42. Oman, 44. Neer, 46. Ing, 48. Enn.

Õiendus

Meie 12. märtsi numbris ilmus rubriigi all „CBC defitsiit" märkus, et nende erru läinud töötajad saavad „indeks"-pensionid, mis on elukallidusele kohandatavad. See ei vastavad tõele — ainult riigitöölised (civil servants) saavad seda.

Nalja

Professori peres on pere juurdekasvu oodata. Aeg venib ja professor läheb oma kabinetti, kus hakkab hoolega tööle. Teenija avab ukse ja teatab: „Üks tütarlaps, härra professor!" — „Palun küsige, mida ta tahab nii hilja" — vastab hajameelne professor.

Sündmuste kalender

- *EELK Peetri koguduse Kannatusaja palveteenistused neljapäeviti kell 7 õ. kirikus — 12., 19., 26. märtsil ning 2. aprillil.*
- *Laupäeval, 21. ja pühapäeval, 22. märtsil Vana-Andrese kirikus Abel Lee kunstinäitus.*
- *Laupäeval, 21. märtsil kell 19.30 Eesti Majas Estonia koori „Kevad noodid".*
- *Pühapäeval, 22. märtsil kell 4 p.l. Vana-Andrese kirikus Kannatusaja Kontsert-jumalateenistus. Esineb Musica Divina Lembit Avessoni juhtimisel.*
- *Pühapäeval, 22. märtsil kell 5.15 p.l. Vana-Andrese kirikus loeng „Miina Härma sõnas ja muusikas".*
- *Reedel, 27. märtsil kell 7.30 õ. Eesti Majas Kotkajärve MÜ ja Eesti Õppetooli loeng „Sõjakurjategijad" ja meie poliitika.*
- *Laupäeval, 28. märtsil kell 15—17, 120 A Willowdale Ave. „Vaba Eestlase" lahtiste uste päev.*
- *Pühapäeval, 29. märtsil kell 1 p.l. Tartu College'is dr. T. Kauri loeng bioloogia teemal.*
- *Pühapäeval, 29. märtsil kell 3 p.l. Eesti Majas Toronto Eesti Meeskoori aastakontsert.*
- *Pühapäeval, 5. aprillil kell 3 p.l. Eesti Majas Toronto Eesti Seltsi VI Kevad Popurrii.*
- *Pühapäeval, 5. aprillil, kell 2 p.l. Tartu College'is Pärnumaalste Seltsi Moenäitus.*
- *Pühapäeval, 12. aprillil kell 14.30 Eesti Majas TES Lasteaia Moenäitus.*

VALVEARST NÄDALALÕPUL

21. ja 22. märtsil
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

28. ja 29. märtsil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

4. ja 5. aprillil
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

11. ja 12. aprillil
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

Kolm noorimat modelli „Põhjala Tütarde" moenäitusel, pildil vasakult Aili Kuutan, Kersti-Li Kuutan ja Merike Kolga. **Foto: I. S. Lillevars**

Eelteade

Vestlusõhtu sõjakurjategijaist Eesti Majas

Käesoleval kümnendil on nn sõjakurjategijate küsimus pakilisemaid poliitilisi probleeme pagulusrahvusgruppidele. Asi hakkas aeglaselt peale Ühendriikides, kuid on hoogu võtnud ka muudel asumaadel Austraaliast Rootsini. Erilist tähelepanu on omistatud just ukrainlastele ja baltlastele kahest keskusest korraga — Moskvast ja juutidelt. Kuhu kaebused ja protsessid välja viivad on mõistatuseks, kuid eriti Kanadas ja Ühendriikides võivad asjad veelgi „palavamaks" minna kui nad praegu on.

Lahkamaks seda ülisensitiivset teemat toimub Kotkajärve Metsaülikooli ja Toronto ülikooli Eesti õppetooli ühiskorraldusel vestlusõhtu Eesti Majas, reedel 27. märtsil, algusega kell 7:30. Programmis on kaks lühikest ülevaate ettekannet Tõnu Parmingult ja Marianne Rikkenilt, millele järgneb avalik arutelu. Kuigi dr. Parming on torontolastele juba üldiselt tuntud, olgu siinkohal öeldud, et 1985. aasta suvel pidas ta ettekande ühel riiklikul nõupidamisel Washingtonis, kus seostati sõjakurjategijate problemaatikat Nõukogude Liidu poolse desinformatsiooni võtetega. Tema kommentaarid vestlusõhtul on seega üldisemat laadi.

Marianne Rikken on noorema põlvkonna aktiivsemaid poliitilisi aktiviste Ühendriikide eestlaskonnas, ning ta on eriti ulatuslike kogemustega küsimuste praktilistes aspektides. Pr. Rikken on kuulunud mitu ametiaega Eesti Rahvuskomiteesse Ühendriikides, olles praegu selle abiesinaine ja ERKÜ uue Washingtoni büroo juhataja. Peale selle on ta ERKÜ esindaja ühendatud Balti-Ameerika Komitees, ta on juhtivalt tegutsenud Eesti poliitvangide abistamisega, jne. Kindlasti ei ole kedagi muud USA eestlaskonnas, kes nii täpselt teadlik on massiteabe ja riigiasutustega läbikäimiste probleemidest päevakohastes küsimustes, kui on pr. Rikken.

Kuna Kanada valitsus kaalub veel, mida ette võtta „sõjakurjategijate" asjus, peaks vestlusõhtu erilist huvi pakkuma siinsele eestlaskonnale ja poliitilistele aktivistidele. Kuigi USA ja Kanada Õigussüsteemid on vägagi erinevad, rääkimata poliitilistest süsteemidest võib kogemustest lõuna pool piiri suurt kasu olla üldtaktika välja töötamisel.

Britannia nõuab raamatu keelustamist

LONDON (Reuter) — Briti valitsus kaebab edasi Austraalia kohtu otsuse, mille järgi lubatakse endisel briti vastuluureagentuuri MI 5 agendil Peter Wright'il oma mälestused avaldada. New South Wales'i ülemkohus lükkas tagasi inglaste nõudmise, et raamatu ilmumine keelustataks. Raamatus nimega „Spycatcher" (Spioonipüüdja) kordab Peter Wright oma süüdistust, et endine MI5 juhataja sir Roger Hollis oli nõukogude spioon, nõndanimetatud „viies mees" briti spioonijõugu „The Cambridge Group" hulgas, kuhu kuulusid N. Liitu ära hüpanud Burgess, McLean ja Kim Philby. Nendele lisandus hiljem veel sir Anthony Blunt, kes oli pärast erru minemist kuninganna „kunsti alane nõuandja." Briti valitsus väidab, et raamat kahjustab riigi julgeolekut.

Lühiuudiseid

MOSKVA — Tadzhiki vabariigi lõunaosas purunes suur tamm, põhjustades uputuse Dushanbe linna lähedal. Seni on 19 inimest surma saanud, kuna üheksa on veel teadmata kadunud.

ONTARIO SOOME PUHKEKODU ÜHINGU

AASTAPEAKOOSOLEK

4. aprillil 1987 algusega kell 2.00 p.l.
BAWATING KOOLIMAJAS,750 NORTH ST. SAULT STE. MARIE, ONTARIO

KAVAS: **Esitatakse kodukorra seaduste muutmisega seosesolevaid asju.**

VOLITUS

Käesolevaga volitan . . . . . minu poolt hääletama ONTARIO SOOME PUHKEKODU ÜHINGU aastapeakoosolek 4. aprillil 1987 Sault Ste. Marie Ontarios.

koht ja kuupäev — Volitaja allkiri

MÄRKUS: Kohalikkudel ja väljaspool asuvatel liikmetel saab olla ainult üks (1) volitus. Väljaspool asuvate liikmete esindajatel võib olla kümme (10) volitust.

Hääletamise õigus on ainult liikmetel, kes on maksnud oma 1987. a. liikmemaksu.